

ACORD NACIONAL
D'ACCIÓ EXTERIOR

ACORD NACIONAL D'ACCIÓ EXTERIOR

Document final que conté les propostes incorporades a través d'un ampli procés participatiu de juliol 2013 a març 2014.

VERSIÓ DEFINITIVA 22 MARÇ DE 2014

**Com presentar-se al món? Com actuar-hi?
Com ha de ser la nostra política pública en l'Acció Exterior?
Com es vol projectar Catalunya al món d'una manera ètica?
Quins àmbits inclou l'acció exterior?**

Les institucions i entitats que vulgueu adherir-vos i participar el procés participatiu de l'Acord Nacional d'Acció Exterior, ho podeu fer a:

<http://pactenacaccioext.wordpress.com/>

ACORD NACIONAL D'ACCIÓ EXTERIOR

1. El punt de trobada per a impulsar aquesta iniciativa ha estat la **TAULA PER L'ACCIÓ EXTERIOR** com a espai plural i obert -representatiu territorialment del conjunt del país- i respon a l'ampli ventall d'organitzacions que treballen en acció exterior vinculades a àmbits molt diversos: cooperació, pau, drets humans, joventut, sindicats, universitats, col·legis professionals, llengua, cultura..., que volen fer aportacions al disseny de la nova política d'afers exteriors del nostre país.
2. **Aquest ACORD NACIONAL pretén ser una contribució al diàleg social sobre l'acció exterior de Catalunya, els seus objectius i els àmbits que s'hi inclouen perquè, en qualsevol escenari de futur, fer que l'ACCIÓ EXTERIOR CATALANA SIGUI PARTICIPATIVA, COMPROMESA SOCIALMENT, NACIONALMENT I INTERNACIONALMENT.**
3. **Si, fins ara, des de Catalunya hem contribuït a generar processos d'enfortiment democràtic, de cooperació i de suport a la governabilitat en altres països**, a partir d'ara també cal que ens inspirem en aquests processos per a construir, en el nou escenari, un país radicalment democràtic, participatiu, socialment inclusiu, científicament avançat i ambientalment sostenible, sense oblidar que ha de ser profundament solidari, on els valors socials han de posar-se en primer pla. La societat civil ha de ser el motor d'aquest procés, que hem de construir entre tots, i així ho hem de fer visible, dins i fora del país.
4. Si ha estat precisament el dinamisme social -que va ser un dels màxims exponents en la manifestació de l'11 de setembre de 2012 a Barcelona amb el lema "**Catalunya, nou Estat d'Europa**"- el que ens situa progressivament en un nou escenari de governança nacional que vivim esperançats, considerem que precisament aquest nou escenari ens permetrà dibuixar un país avançat que pugui assolir el ple reconeixement internacional en el si de les esferes mundials, tant a les xarxes de la societat civil com a les institucions internacionals d'àmbit governamental.
5. La construcció nacional del país està molt lligada a la capacitat de la societat catalana d'incloure les diversitats, entre altres la diversitat de procedència per a crear una societat cohesionada. Si el **Pacte Nacional per a la Immigració** ha tingut el seu punt de referència en una política de "**cultura comuna**", la nova realitat i els nous desafiaments en el període de transició nacional requereixen una nova política que prioritzi la participació i el màxim consens possible, sobre la base del sentiment de pertinença. S'ha de fer evident que és català o catalana tot aquell qui vol ser-ho, i que volem una identitat oberta i inclusiva.
6. A Catalunya, prop del 20% de la població ha nascut en altres països del món, persones que avui formen part de la ciutadania catalana. **La prioritat de la política de ciutadania** ha de situar com a punt de partida **la participació i la identificació amb el procés de transició nacional de la majoria de la població de Catalunya**, i com a eix central **la consolidació de la cohesió social, l'accés als drets i el seu gaudi equitatiu per a tothom.**

D'altra banda, **més de 200.000 catalanes i catalans resideixen a l'exterior, formant una diàspora amb grans potencialitats** en el marc d'una diplomàcia social, cultural, acadèmica i

econòmica, i d'una significació cabdal en el desenvolupament d'una acció nacional exterior. Històricament, Catalunya ha tingut una significativa presència arreu del món, i més a l'actualitat en què s'està produint noves emigracions rellevants, esdevenint, en el seu conjunt, una presència en el món compromesa amb la realitat nacional del país.

7. **La Catalunya del futur ha de ser d'il·lusió i de millora en les condicions de vida de les persones, amb més drets de ciutadania, més drets socials, més igualtat d'oportunitats, més qualitat de vida, més democràtica i més participativa.**
8. Per això pensem que ha arribat el moment d'impulsar de forma participativa un gran **ACORD NACIONAL D'ACCIÓ EXTERIOR** on, des de tots els àmbits, puguem fer aportacions positives en el disseny del tipus de direcció en què volem incidir conjuntament per a assolir avenços. **Som plenament conscients que el procés participatiu dut a terme per formular col·lectivament aquest document està sent una iniciativa pionera a Catalunya amb l'objectiu de construir els principis d'una política pública de forma participativa i per això s'ha generat un procés molt ampli tant en l'àmbit territorial com transversal a tots els actors. En aquest sentit, valorem positivament la resposta a la crida realitzada a totes les institucions del país, en primer lloc del Govern, els ens locals i també als partits polítics, sindicats, universitats, empreses, federacions, associacions i a entitats diverses, a promoure i participar activament en el procés, per tal que l'Acord finalment acordat pugui presentar-se al Parlament de Catalunya amb el màxim de suport i pugui esdevenir un pilar estable del procés de construcció nacional.**

ESTRUCTURA DE L'ACORD NACIONAL D'ACCIÓ EXTERIOR

A.	PREÀMBUL	4
B.	PRINCIPIS	5
C.	ÀMBITS DE TREBALL D'ACCIÓ EXTERIOR:	10
	1. IDENTITAT I CULTURA	10
	2. ECONOMIA	14
	3. L'EUROPA SOCIAL	19
	4. REPRESENTACIÓ INSTITUCIONAL EXTERIOR	23
	5. COOPERACIÓ INTERNACIONAL AL DESENVOLUPAMENT	26
	6. PAU, SEGURETAT I DEFENSA.....	30
	7. SOCIOAMBIENTAL	34
	8. MIGRACIONS I PROTECCIÓ INTERNACIONAL	38
	9. POLÍTIQUES DE DONES: GOVERNANÇA DEMOCRÀTICA PER L'EQUITAT.....	47
	10. CONEIXEMENT, CIÈNCIA I TECNOLOGIA.....	51

A. PREÀMBUL

9. **Davant el debat del Dret a Decidir i davant de la possibilitat d'arribar a esdevenir un Estat, sigui quin sigui el resultat final, els ciutadans i ciutadanes de Catalunya volem definir quina mena de relacions exteriors voldríem tenir.** Un estat al s. XXI té un entorn i uns aprenentatges que ens demanen anar més enllà dels marcs dels estats creats els segles anteriors.
10. Catalunya vol ser un país construït sobre la base del respecte a la dignitat humana, no només dels seus habitants sinó cap a tots els habitants del planeta. És un país que entén que la viabilitat del món no és la d'uns quants, sinó la de tothom. I per això és un país que té els seus fonaments i el seus compromisos més enllà de les seves fronteres.
11. Catalans i catalanes han tingut, des de fa segles, una presència molt significativa i activa arreu del món, participant en el coneixement i reconeixement de Catalunya en àmbits diversos com la política, la cultura, l'economia, o la pau i la solidaritat, alhora que han esdevingut partícips actius en les construccions de les realitats socials dels seus llocs d'establiment. Aquestes persones han fet d'ambaixadores i representants del nostre país des de fa molts anys. Alhora, les universitats catalanes són espais reals i visibles del procés de globalització i representen, ja avui mateix, part de l'acció exterior de Catalunya.
12. És un país que no entén el benefici propi sense el respecte a la dignitat i els drets humans de tothom i del medi ambient al planeta. Que entén que, sense uns mínims per a tothom arreu del món, no es pot parlar de benestar en cap racó. I que entén que la situació d'interdependència global ens fa -en la part que ens correspon- responsables del que passa a qualsevol lloc del planeta i a qualsevol persona.
13. Només podrem sentir-nos un país veritablement digne si el construïm sobre la justícia, la dignitat i el respecte a totes les cultures, identitats i realitats del món. El nostre país el volem constituir sobre les bases que permetin que tothom pugui tenir els mínims de dignitat per viure i per tant fent front a les desigualtats extremes del planeta.
14. És per aquesta raó que l'acció exterior del país no és una política més, sinó que és un dels pilars de la seva constitució. L'acció exterior cultural, econòmica, comercial, social i de cooperació són les branques d'aquest eix central, que no tenen sentit per si soles i estan al servei de les característiques d'aquest pilar. L'acció interior s'ha de construir tot respectant aquest principi de l'acció exterior i per tant la coherència de totes les polítiques internes és també irrenunciable.
15. Volem establir un compromís de construcció dels fonaments de país sobre aquesta base irrenunciable i és per això que aquest Acord, impulsat des d'una àmplia base social, vol esdevenir el document de referència de la construcció del país que volem, i alhora de la seva acció exterior.

B. PRINCIPIS

16. Catalunya té competències en matèria d'acció exterior. Això és el que estableix l'Estatut del Parlament de Catalunya de l'any 2006, les quals –i per bé que no són completes- estableixen els àmbits d'actuació que el nostre país pot tenir a l'exterior, fins i tot després de la retallada competencial que va fer el Tribunal Constitucional que suprimia unilateralment -en una sentència del 2010- part del text aprovat en referèndum pel Poble de Catalunya.
17. Així, segons l'article 193 de l'esmentat Estatut: "La Generalitat ha d'impulsar la projecció de Catalunya a l'exterior i promoure els seus interessos en aquest àmbit, respectant la competència de l'Estat en matèria de relacions exteriors". I malgrat això, el mateix article estableix que "La Generalitat té capacitat per portar a terme accions amb projecció exterior que derivin directament de les seves competències, sia de manera directa, sia per mitjà dels òrgans de l'Administració general de l'Estat".
18. Al mateix temps, l'Estatut estableix altres qüestions vinculades a la representació exterior de Catalunya: l'establiment d'oficines a l'exterior; l'establiment d'acords de col·laboració per a la defensa dels interessos de Catalunya a l'exterior; la promoció de la cooperació transfronterera, interregional i al desenvolupament en matèria econòmica, social, ambiental i cultural; la participació en organismes internacionals competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya (especialment la UNESCO i altres organismes de caràcter cultural); la promoció de la presència i projecció internacional de les organitzacions socials, culturals, científiques, professionals i esportives de Catalunya i el suport a la seva afiliació a entitats d'àmbit internacional, i el foment de la pau i la cooperació al desenvolupament, així com el reconeixement de la presència de comunitats catalanes de l'exterior.
19. Aquesta visió d'una acció exterior integral per a Catalunya es reflecteix en un dels documents que al llarg dels darrers vint anys ha aprovat el Parlament de Catalunya per unanimitat: la **Llei 26/2001 de cooperació al desenvolupament, de 31 de desembre**. S'hi deia obertament:
20. *Catalunya ha de millorar també la seva responsabilitat en la construcció d'una comunitat internacional més segura, justa, rica i solidària. Avui no es pot construir un projecte nacional creïble ni una societat democràtica avançada sense participar activament i decididament en la construcció d'un ordre internacional més just i solidari. La pau, la llibertat, la dignitat de la persona, el treball, la justícia i el respecte al pluralisme són valors que fonamenten la convivència i el progrés. Aquests valors s'han de projectar internacionalment per mitjà de les iniciatives de cooperació i solidaritat internacionals de la comunitat catalana per al desenvolupament, integrada per un teixit vibrant d'agents de cooperació l'acció dels quals ha d'ésser reconeguda, impulsada i complementada per l'activitat de la Generalitat i dels ens locals de Catalunya. En aquest sentit, aquesta llei reflecteix la voluntat de contribuir des de Catalunya al compliment dels compromisos assumits pels països desenvolupats, en el marc de les Nacions Unides, de destinar el 0,7% del producte interior brut al desenvolupament dels països i els pobles en desenvolupament.*

21. **Igualment, la Llei 21/2003, de 4 de juliol de foment de la pau exposa, al seu preàmbul, que**

La ciutadania de Catalunya s'ha manifestat molt sovint a favor de la pau i la solidaritat internacionals. Des d'expressions de solidaritat concretes en molts conflictes i crisis, fins a la pràctica d'opcions per la pau, com l'objecció de consciència al servei militar, la insubmissió o l'objecció fiscal, entre altres. Alhora, però, sovintegen les accions egoistes, que no mostren cap mena de compromís pel que fa als problemes dels altres i a la voluntat d'eliminar aquests problemes de soca-rel. En aquest sentit, Catalunya es vol sumar als països impulsors i capdavaners de noves polítiques que ajudin a construir una societat en pau i es vol comprometre a col·laborar positivament en el repte de substituir la cultura de la violència per la cultura de la pau.

Tanmateix, la Llei 18/1996, de 27 de desembre, de relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior, en l'apartat tercer del preàmbul, estableix que "els casals catalans d'arreu del món continuen essent una representació valuosa de la veu i la presència de Catalunya per tot arreu. Sovint amb mitjans escassos i amb les oscil·lacions pròpies d'una comunitat dispersa per tot el món, aquestes entitats duen a terme una intensa activitat en tots els àmbits, que manté amb força la imatge i la representació del nostre país [...] , i la Resolució 170/III del Parlament de Catalunya ja valorava, de manera molt positiva, el paper històric de les comunitats catalanes de l'exterior, els en reconeixia la catalanitat i el dret a beneficiar-se de l'acció de govern de la Generalitat i a participar en la vida cultural i social del poble català.

22. Considerem que ara, en correspondència amb l'esperit de la nostra vigent Llei de cooperació al desenvolupament, cal fer un pas endavant per a definir no només eixos de treball pel que fa a la cooperació internacional, sinó en tots els altres àmbits de l'acció exterior, però en fer-ho hem de ser conseqüents i inspirar-nos també en tot el marc conceptual i en la filosofia que la va suggerir.

23. Entenem **que els principis que han de regir la nostra acció exterior són els següents:**

- Garantir i treballar pel foment de la **governabilitat democràtica i participativa** per tal que puguem contribuir a promoure arreu societats més lliures i justes.
- Garantir i vetllar pel **respecte integral de la dignitat humana** i pel compliment dels **drets humans**.
- **Promoure el respecte a les persones per raons d'opció sexual, composició familiar, religió i creences personals.**
- Promoure el **diàleg, la cultura de pau** i la no-violència.
- Afavorir el **respecte a totes les cultures i fomentar el diàleg intercultural**.
- Promoure **l'equitat entre dones i homes** amb polítiques actives que acabin amb una discriminació secular i encara avui malauradament no superada.
- Contribuir a **intensificar la transparència de la gestió pública** nacional i internacional, i alhora **promoure mesures de control democràtic de la governabilitat mundial** a fi d'evitar l'existència de buits jurídics, com són els paradisos fiscals, les zones franques..., que s'escapen al control democràtic i generen desequilibris, injustícia i impunitat.
- Assumir el compromís de treballar nacionalment i internacionalment per **eradicar la pobresa, promoure un desenvolupament sostenible** i la redistribució equitativa dels

recursos i la riquesa per fer accessible **un bon viure per a tothom**.

- **Treballar per promoure l'estímul del talent, la creació de coneixement i la innovació per contribuir a resoldre problemes de desenvolupament, sanitaris, ambientals o socials que afecten bona part de la població mundial.**
- Promoure el **desenvolupament equitatiu i solidari amb tots els pobles del món**, en peu d'igualtat, i contribuir a protegir i fomentar el patrimoni cultural i identitari de tots els pobles i de les respectives llengües per considerar-les en el seu conjunt patrimoni de la humanitat i per tant subjecte de drets.
- Enfortir la lluita per la defensa dels **drets humans laborals** arreu del món, tot promovent el concepte del **treball digne**.
- Incorporar i promoure la **perspectiva de gènere** en tot el procés de planificació de polítiques públiques.
- Incorporar i promoure la **solidaritat intergeneracional** per afavorir les relacions entre generacions.
- Incorporar i promoure la **perspectiva d'infància** en tot el procés de planificació de polítiques públiques.
- Incorporar i promoure la **lluita contra el racisme i la xenofòbia, i la igualtat d'oportunitats** en tot el procés de planificació de polítiques públiques.
- Enfortir els lligams entre administracions locals com a forma de lligar els vincles entre la ciutadania dels Estats fomentant la participació en xarxes de ciutats, agermanaments i programes europeus d'intercanvi i **en defensa de la cohesió social**.
- Treballar per **promoure iniciatives de cooperació multinivell** on es reconegui també la tasca important del **poder local** en promoure respostes oportunes i efectives per atendre les necessitats de la ciutadania, i en **l'impuls efectiu del desenvolupament**.
- Treballar perquè en totes les actuacions ens guii el principi de **coherència de polítiques i es fixin indicadors que permetin l'avaluació de polítiques públiques en tots els àmbits** i, així, ser conseqüents amb la voluntat solidària del poble de Catalunya àmpliament expressada.
- Defensar **el dret a l'autodeterminació de tots els pobles**.
- Contribuir al fet que la **presència de Catalunya a l'exterior estigui basada en els valors** propis d'un estat assentat en el pluralisme, la igualtat i el civisme com a norma de convivència.
- Fomentar que les **relacions internacionals de Catalunya es basin en tots els actors catalans** que tenen presència a l'exterior, bo i tenint en compte les relacions governamentals i les de la diplomàcia pública, sense la qual no es poden entendre les relacions internacionals del segle XXI.
- Promoure que **qualsevol presència internacional de Catalunya** –econòmica, social, mediambiental, cultural i de cooperació- **estigui basada en els respecte als drets dels individus i dels pobles i fomenti el diàleg i la democràcia**.
- Promoure unes relacions internacionals sostenibles, justes i solidàries, tenint en compte les possibilitats econòmiques del país.
- Promoure un model **de presència internacional basat en la qualitat** més que no pas en la quantitat, i fomentar un nou model de presència que permeti establir relacions estratègiques i solidàries i **l'impuls d'unes relacions més igualitàries entre tots els estats del món**.

- El Pla estarà basat en la idea que Catalunya ha de ser una marca present al món al mateix temps que també ho és la nostra capital Barcelona. Tanmateix, aquestes marques han de ser vinculades als valors d'innovació i talent, i també la solidaritat i el diàleg.

24. **Conseqüents amb aquests principis i amb aquesta visió de Catalunya, en aquest moment històric volem expressar:**

1. Que tenim la voluntat d'assumir i subscriure tots els compromisos internacionals que ens portin a contribuir i a **corresponsabilitzar-nos de la governabilitat mundial en el marc de Nacions Unides.**

Catalunya té la voluntat de contribuir a la construcció d'un món més just i solidari i per això històricament hem fet aportacions positives en molts camps.

2. Que entre els principals reptes de l'agenda internacional hi ha els **Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni** en l'horitzó del 2015, i per això ara, més que mai, cal orientar la cooperació catalana a promoure el desenvolupament humà sostenible mitjançant una política de cooperació de qualitat i transformadora.

Aquesta visió posa al centre de la política pública la **generació d'espais de sobirania** o, dit d'una altra manera, l'ampliació de capacitats d'elecció de les persones i els pobles, i constata que la pobresa i la marginació no són producte de la pobresa de recursos sinó de la falta d'oportunitats per a accedir-hi, fer-ne ús i gestionar-los. Catalunya necessita aprendre i incorporar valors humans i polítics vigents en pobles i comunitats que reben el nostre ajut al desenvolupament. Pobles empobrits econòmicament, però que han preservat el valor de la sobrietat, el valor del bé comú, del bon viure, de la solidaritat comunitària, etc. Valors en retrocés en la nostra Catalunya desenvolupada.

3. **Que la validesa de les lleis no els atorga automàticament legitimitat democràtica.** Poques constitucions reconeixen el dret a la independència i, malgrat això, més de 120 nacions s'han independitzat els últims setanta anys. Per tant, molts altres estats del món han violat la Constitució i les lleis per ser un estat. A Sud-àfrica, per exemple, demanar la igualtat de drets entre blancs i negres era inconstitucional... durant molts anys!

4. **Que les lleis no sempre s'ajusten al bé comú o a la realitat canviant i per això es modifiquen.** El sufragi universal, la igualtat racial, la prohibició de les mines antipersones o els referèndums vinculants mai no haguessin estat possibles sense moviments ciutadans que aconseguen canvis legislatius i millores històriques.

En darrer cas, la insubmissió pacífica i no violenta a una llei considerada injusta és un imperatiu ètic de caràcter personal o col·lectiu que no es pot menysprear.

5. **Que la legitimitat democràtica ha de prevaldre sobre la legitimitat de les lleis.** Les lleis no es poden sacralitzar, o almenys no es poden sacralitzar més que l'evolució de la voluntat dels pobles.

25. Cal tenir molt present que **hi ha precedents en la legislació internacional**, com la del Tribunal Internacional de Justícia de la Haia, que en sentència del 22 de juliol de 2010 diu que *“No existeix en dret internacional cap norma que prohibeixi les declaracions democràtiques d’independència. I no existeix cap norma que prohibeixi a la ciutadania, quan hi hagi contradicció entre la legalitat constitucional i la voluntat democràticament expressada, fer prevaldre aquesta segona”*.

C. ÀMBITS DE TREBALL D'ACCIÓ EXTERIOR:

1. IDENTITAT I CULTURA

26. És a causa de la nostra pròpia història que la societat catalana és especialment sensible a la defensa dels drets culturals i lingüístics, al respecte de les identitats nacionals i al reconeixement de la diversitat cultural com a patrimoni immaterial de la Humanitat. Una identitat cultural essencialment diversa i múltiple que s'ha de protegir normativament i políticament a través dels diferents instruments jurídics de què disposem com a societats lliures i amb dret a decidir el propi futur. Tal com es defensa en la **Declaració Universal pels Drets Col·lectius dels Pobles**, *“qualsevol poble té el dret a expressar i desenvolupar la seva cultura, la seva llengua i les seves normes d'organització. Per fer-ho, té el dret de dotar-se de les pròpies estructures polítiques, jurídiques, educatives, de comunicació i d'administració públiques, i d'altres que li convinguin, en el marc de la seva sobirania”*. Una sensibilitat pels drets culturals que en el cas català s'ha convertit en expertesa a causa del pòsit de coneixement acumulat al llarg d'anys de treball constant en el marc de la solidaritat amb una part rellevant de pobles i cultures d'arreu del món. Per tant, podem assegurar sense por a equivocar-nos que en el nostre país la defensa dels drets culturals i lingüístics de totes les llengües i cultures del món, gràcies al treball conjunt del món acadèmic, social i polític institucional, ha acumulat una llarga experiència que s'hauria de poder aprofitar com un valor intrínsec del fet català, susceptible de fer-ne un ús en clau d'aportació específica en el marc de les relacions internacionals del govern de la Generalitat.
27. En aquest sentit, pren una especial rellevància l'oportunitat i la necessitat d'incorporar la cultura, en un sentit ampli, en les polítiques exteriors i de cooperació com una garantia específica del desenvolupament humà, i que en la línia d'una cooperació transformadora inclogui la perspectiva intercultural i de defensa, per tant, dels drets culturals i lingüístics¹.

A. DRETS LINGÜÍSTICS

28. Les circumstàncies específiques històriques de la societat catalana, amb una llengua que tot just presenta símptomes de recuperació després de dècades volgutament minoritzada i intencionadament reduïda a espais privats, reclamen que els drets lingüístics i la seva defensa hagin de ser part fonamental d'una política d'acció exterior catalana. En la Declaració Universal dels Drets Lingüístics² s'assenyala que les diferents amenaces que pressionen les comunitats

1

En el Pla Estratègic Cultura Catalunya (PECC 2021) es defineixen els àmbits següents, que integrarien una definició de cultura: arqueologia i paleontologia, arquitectura, artesanía, arts visuals, associacionisme cultural, audiovisuals, biblioteques, cinema, circ, creació literària, cultura d'arrel tradicional, dansa, disseny i serveis creatius, ensenyaments artístics i creatius, fotografia, gastronomia/cuina catalana, indústries de la llengua, jocs digitals, llibres, museus, música, patrimoni arquitectònic, patrimoni documental, patrimoni natural, premsa, teatre, turisme i cultura.

2

lingüístiques, sigui per la manca d'autogovern, per una demografia limitada, bé parcialment o enterament dispersa, per una economia precària, per una llengua no codificada o per un model cultural oposat al predominant, fan que moltes llengües no puguin sobreviure i desenvolupar-se si no es tenen en compte aquests eixos fonamentals:

- **En la perspectiva política**, concebre una organització de la diversitat lingüística que permeti la participació efectiva de les comunitats lingüístiques en el nou model de governança que s'està construint en l'àmbit nacional, europeu i mundial
- **En la perspectiva cultural**, fer plenament compatible l'espai global/local amb la participació equitativa de tots els pobles, de totes les comunitats lingüístiques, en el procés de desenvolupament.
- **En la perspectiva econòmica**, fonamentar un desenvolupament sostenible basat en la participació de tothom i en el respecte per l'equilibri ecològic de les societats i per unes relacions equitatives entre totes les llengües i cultures.

Les universitats han tingut i tenen un rol important a l'hora de promoure la cultura i la llengua catalana arreu del món a través de la formació, recerca i transferència de coneixement. Al Pla de Projecció Internacional de les universitats públiques catalanes 2010-2015, es destaca un eix estratègic dedicat a la "Cultura catalana al món", promovent la projecció de la llengua i la cultura catalana.

Per tot això, cal situar la llengua catalana en un pla de normalitat i oficialitat en l'àmbit internacional; així com donar a conèixer la situació de la llengua catalana i establir acords de col·laboració amb les entitats o organismes oportuns a nivell internacional.

B. DRETS CULTURALS

29. En un món globalitzat com l'actual, l'acció cultural i les relacions internacionals cooperatives estan cada vegada més estretament vinculades, ja que una gran part de l'acció cultural és indissociable de l'aportació internacional dels pobles i nacions, amb o sense estat. Ens cal, doncs, analitzar i promoure les relacions i la cooperació cultural amb altres països i territoris afavorint un coneixement i reconeixement mutu per tal d'avançar en el marc d'una perspectiva intercultural. Cal tenir en compte, doncs, que el concepte d'internacionalització cultural depassa el concepte de diplomàcia cultural tradicional per a afavorir estratègies molt més àmplies relatives a la internacionalització cultural i lingüística més enllà de fronteres i estats. Una política pública de **projecció cultural exterior** hauria de tenir en compte dos grans eixos:

La Declaració Universal dels Drets Lingüístics entén com a *comunitat lingüística* tota societat humana que, assentada històricament en un espai territorial determinat, reconegut o no, s'auto identifica com a poble i ha desenvolupat una llengua comuna com a mitjà de comunicació natural i de cohesió cultural entre els seus membres. Amb la denominació de *llengua pròpia d'un territori* es fa referència a l'idioma de la comunitat històricament establerta en aquest espai.

- D'una banda, posar un èmfasi especial en la importància de la difusió i coneixement de la llengua i cultura catalanes a escala internacional, cosa que es concreta en el suport a les entitats de caràcter cultural a l'exterior i al mateix temps en l'encoratjament de totes les organitzacions que treballin en l'àmbit internacional que incorporin aquesta dimensió en la seva activitat. Cal potenciar la presència de les nostres indústries culturals amb l'exterior i, molt concretament, cal vetllar per la presència de la llengua catalana en els àmbits digitals i combatre l'esquerda digital de les cultures minoritzades. Cal exportar el català com un patrimoni immaterial de la Humanitat, una llengua que abraça més de deu milions de parlants.

A més, **aprofundir les relacions amb els territoris de cultura i llengua occitana, oficial a Catalunya i pròpia de la Val d'Aran**, ja sigui a través de projectes de cooperació com l'Euroregió Pirineus-Mediterrània, l'Institut d'Estudis Occitans i altres entitats dedicades al reconeixement i impuls de la llengua i cultura occitana.

- De l'altra, parlar de drets culturals és donar a conèixer la cultura de tots els pobles que no disposen d'instruments d'autogovern propis per dotar-los de força per reivindicar els seus drets i la seva cultura com a riquesa del patrimoni immaterial de la humanitat. Cal donar a conèixer la diversitat de pobles i cultures a través d'estudis, publicacions (llibres, revistes, mapes...), seminaris, campanyes de solidaritat (sensibilització) i exposicions que ajudin a difondre els drets col·lectius dels pobles i la defensa dels drets humans enfront d'injustícies per raó d'ètnia, gènere, cultura o religió. El dret al patrimoni cultural, a la conservació de la memòria col·lectiva i els drets pel desenvolupament identitari, entenen que els drets col·lectius són portadors d'universos simbòlics generadors d'identitat i que s'han de protegir, segueixen la línia del Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de Nacions Unides (1966), que reconeix el dret de tota persona a participar en la vida cultural (article 2).
30. Per a aquesta tasca caldrà promoure la presència de les institucions i entitats catalanes en organismes i xarxes internacionals de caràcter cultural, i promoure polítiques culturals específiques. I caldrà especialment reforçar el rol amb associacions juvenils dels actors de la promoció i difusió cultural en tots els seus àmbits d'actuació en aquestes institucions i organismes internacionals en un marc de coordinació i relació entre la societat civil i els poders públics en relació amb les institucions i organismes internacionals.
 31. Catalunya és un país històricament creatiu en totes les arts (música, arts plàstiques, teatre, dansa...) que ha lliurat, al llarg de la història i en la actualitat, grans creadors, molts dels quals estan considerats referents de la cultura universal. Aquests creadors han estat els primers ambaixadors de la nostra existència i realitat, i han aconseguit arribar arreu del món reconeguts, apreciats i respectats. Els "productes culturals" del nostre país compten amb prestigi i són reconeguts per la seva qualitat. **Per això, la cultura al nostre país té una importància cabdal en la nostra projecció internacional.**
 32. Igualment, el sector cultural ha estat, és i ha de continuar sent, també, un dels motors econòmics del nostre país, exportant les nostres creacions i coneixements, establint col·laboracions, coproduccions, intercanvis i sinergies, que facin que el nostre país, com la

resta de països lliures, continuï sent un referent de totes les arts, augmentant encara més la nostra presència en els mercats culturals internacionals, constituint-nos en un centre de creació i experimentació artística permanent per mantingui i faci créixer les possibilitats de Catalunya en aquest camp.

Com a conseqüència, també caldria treballar perquè **Barcelona, a l'ensemble de consolidar-se com a capital cultural i creativa dels sud d'Europa destaqui per afavorir la creació de coneixement i a promoure la innovació.**

33. **L'esport és una bona via perquè el món conegui la realitat catalana** i poder explicar qui som i què volem: és fonamental per a aconseguir el nostres objectius com a poble. En aquest sentit, participar als esdeveniments internacionals principals, com poden ser els Jocs Olímpics, la fase final de la Copa del Món de futbol o els Mundials i Europeus de qualsevol esport ens pot donar projecció internacional.
34. Les federacions catalanes, des de fa temps, treballen per a aconseguir ser membres de les respectives federacions internacionals. Avui, ja és una realitat que **Catalunya és membre de les federacions internacionals en 21 esports** i això ens permet poder participar en les competicions europees i mundials que s'hi organitzen tot **projectant Catalunya internacionalment.**
35. **Ara, ens cal aconseguir la plena normalitat internacional en tots els àmbits esportius.** Quan Catalunya sigui reconeguda com a estat independent, totes les federacions catalanes podran sol·licitar l'ingrés en les respectives federacions internacionals i el **Comitè Olímpic Català** serà reconegut pel **Comitè Internacional Olímpic.**
36. Serà un dels moments en que l'acció exterior pot adquirir més difusió global, ja que el reconeixement del país arribarà, mitjançant l'esport, a tots els racons del món amb motiu de la participació en uns Jocs Olímpics o en uns Mundials.
37. El periodisme és una professió cabdal per a la democratització dels països, i el seu grau d'independència és un bon indicador de salut democràtica del país. En aquest sentit tota democràcia ha de garantir l'exercici del periodisme, blindant la seva independència, la seva elaboració i la seva distribució amb total llibertat, tal i com garanteix l'article 19 de la Declaració Universal dels Drets Humans.
38. Cal que el periodisme sigui una professió realment independent de qualsevol poder polític o econòmic, que no sofreixi coaccions partidistes i que només es degui a la ciutadania. Per garantir la seva independència el periodista ha de poder denunciar els silencis mediàtics i les injustícies i ha treballar per explicar el que passa al món amb esperit crític, amb rigor i ho ha de fer sense renunciar mai a la realitat que els ulls que ho miren i les mans que ho escriuen són catalans. Explicar el món en català és no només fer-ho en una llengua, sinó des d'un punt de vista molt concret, que és el que dóna sentit a totes les coses d'aquest món, que siguin fetes des d'algun lloc, des d'algun punt de vista, des d'un context.

2. ECONOMIA

39. **Un dels pilars fonamentals per a consolidar la sobirania nacional serà la reconstrucció d'un teixit econòmic productiu arrelat al país i al servei del conjunt de la gent del país.** Quelcom que resulta encara més fonamental en el complex context de crisi multidimensional en el que té lloc el procés. Sense superar l'afebliment d'aquest teixit productiu sofert a les darreres dècades, serà pràcticament inviable fer front als reptes de tot tipus, que se'ns plantegen.
40. S'ha de reforçar i consolidar un teixit econòmic *social*, que pugui revertir l'actual procés nacionalment inassumible de destrucció de fonts de treball; *sostenible*, que prioritzi sectors que permetin fer front als reptes ambientals, alimentaris, energètics i territorials que se'ns plantegen; *responsable i cooperatiu* en la seva acció exterior. Això requerirà marcar objectius a mig i llarg termini, no limitant-nos a respondre a expectatives conjunturals.
41. La formació de professionals aptes de tots els àmbits a resituar el teixit econòmic del país i de tot el món és urgent. En aquest context aquesta formació ha d'incloure polítiques que facilitin el coneixement de llengües adequat als propòsits de relacionament exterior que cal emprendre.
42. La internacionalització de la nostra economia, doncs, *no pot ser un substitut sinó un complement que coadjuvi a assolir aquest principi rector*, amb una línia d'acció coherent amb tots aquests criteris. I en aquest terreny entenem que haurà de jugar un paper essencial la petita i la mitjana empresa arrelada al país, inclosa l'economia social. És a dir, l'economia productiva al servei de les persones.
43. Tant a nivell de les relacions entre estats nacionals, com d'agents econòmics privats, com d'actors socials, com de la ciutadania, la internacionalització ha de ser contemplada en termes de cooperació, complementarietat i responsabilitat econòmica, social i ambiental.

A. INTERNACIONALITZACIÓ

44. La internacionalització és un concepte polièdric i molt ampli. Pel que fa al món de l'empresa, Catalunya ha palesat en els darrers anys una fortalesa destacable en matèria d'internacionalització, seguint el que havia estat un fet tradicional de la seva història econòmica.
45. Malgrat aquest marc favorable, cal ser conscients de la necessitat de corregir disfuncionalitats per tal d'aconseguir que aquest procés sigui sa i sostenible, i d'adaptar-se a les dificultats i desafiaments imposats per aquesta llarga crisi.
46. Actualment hi ha encara moltes empreses que tot just estan iniciant els primers passos per exportar o que intenten consolidar la seva presència en determinats mercats, o bé estendre el seu radi d'acció a nous mercats emergents. Algunes ho han hagut de fer com a estratègia de supervivència.

47. L'accés a mercats més llunyans geogràficament i culturalment és una necessitat ineludible en un context econòmic com l'actual. Però això implica majors inversions per a les empreses catalanes, enmig d'un escenari amb recursos molt escassos i en unes condicions difícils, tant per a les empreses com per a les administracions públiques.
48. Si bé en alguns espais s'utilitza la crisi com a justificació per abaixar els estàndards socials i ambientals es tracta d'una via que afavoreix una minoria a curt termini, que genera desigualtats que volem evitar. Cal prendre les mesures necessàries per garantir la transparència, evitar la corrupció de funcionaris públics i l'evasió fiscal, per citar tres problemes greus per a l'economia global. El que volem per a la internacionalització de l'empresa catalana és que es doni perquè produeix valor afegit internacional, perquè prioritza la petita i mitjana empresa com a font de llocs de treball, i perquè promou la inversió responsable. L'Administració pública, per exemple, quan ofereixi suport públic, hauria d'assegurar-se que aquest suport afavoreix que s'apliqui el principi de coherència amb les polítiques de desenvolupament sostenible.
49. Per tant, es fa més necessari que mai comptar amb un veritable full de ruta per a la internacionalització empresarial a Catalunya, amb finalitats clares, mercats objectius, eines i cauteles concretes.
50. A més, considerem que el contingut d'aquesta internacionalització, que fins ara ha estat estrictament econòmic, ha de prioritzar la vessant social, o sigui l'economia productiva al servei de les persones. Catalunya ha de treballar per impulsar unes relacions econòmiques i financeres més justes a escala mundial. Potenciar l'economia sostenible i la regulació del sistema financer internacional, amb iniciatives europees com ara la regulació i minimització dels moviments especulatius a curt termini, han de ser aspectes troncats de la nova acció exterior.

B. COMERÇ

51. Cal establir un marc de relacions comercials justes que possibiliti el desenvolupament econòmic de tots els països. Això implica no utilitzar les polítiques de subvencions i ajuts al desenvolupament com eina de penetració comercial, ni imposar normes comercials que de fet impedeixen el desenvolupament industrial i productiu d'altres països, com ara les exportacions agràries subvencionades. Una visió que cal tenir, no solament en les relacions bilaterals sinó que ha de ser la base de la política a seguir en els organismes internacionals.
52. Cal tenir en compte la importància de la relació econòmica que es genera a partir de l'intercanvi econòmic i comercial entre ciutats i també en la seva participació i col·laboració en xarxes i programes de cooperació entre ciutats.
53. Hem de treballar també per evitar les importacions de matèries primeres que tinguin impactes socials i ambientals negatius sobre altres pobles. Especialment les lligades a un model energètic, agroalimentari i de consum de minerals metàl·lics que actualment rau fora de control. Per això convé substituir progressivament els cicles comercials llargs per cicles curts

prioritzant la producció local descentralitzada tant d'energia com d'aliments, com ja es comença a fer des d'alguns sectors de la població. La compra pública ètica per part de les administracions catalanes que gestionen prop del 20% de PIB de Catalunya, pot influir sobre els proveïdors de béns i serveis per a que practiquin el principi de cooperació i sostenibilitat. De manera anàloga, es poden emprar els mecanismes oficials d'internacionalització de l'empresa catalana per a induir aquests principis de responsabilitat exterior. Com es fa en països com Noruega, l'ús del ventall de polítiques i instruments públics, fa factible una inserció econòmica altament responsable en el sistema mundial.

54. Afavorir la més justa representació dels països en vies de desenvolupament en el Fons Monetari Internacional i el Banc Mundial. Contribuir a un canvi radical dels objectius de l'Organització Mundial del Comerç per tal de transformar l'actual agenda de comerç lliure en una agenda de comerç just i sostenible amb mesures concretes com pot ser l'implementació de l'impost anomenat Taxa Tobin, per tal d'afavorir un comerç just en els pobles i entre els diferents pobles.

C. FINANCES

55. Les relacions internacionals han de permetre a tots el països, la possibilitat d'obtenir recursos pel finançament del seu sector públic. Com s'està palesant cada cop més, Governos i pobles paguem un preu aclaparador per la inexistència d'acords internacionals sobre la qüestió.
56. El sistema financer s'ha mostrat un element determinant en la generació de volatilitat econòmica, en la creació de mecanismes injustos de distribució de la renda i en l'organització de vies per l'evasió i el frau fiscal. Cal una acció internacional bàsica orientada a eliminar aquestes vies, el que suposa treballar per una reestructuració i control de les activitats financeres, reduint-ne el pes excessiu en l'activitat econòmica, eliminant-ne els seus elements més especulatius. Dins aquesta orientació, és essencial acabar amb la tolerància cap els paradisos fiscals i els tractaments especials que permeten un grau elevat d'evasió fiscal. Cal també introduir una nova fiscalitat global orientada a reduir l'excessiva mobilitat de capitals financers que són causa de molts problemes i promoure la democratització del poder financer.
57. Accelerar la creació de l'òrgan mundial de supervisió del sistema financer que posi fi definitivament als mecanismes opacs de socialització del risc financer que ens han dut a la crisi.
58. Cal també encarar el problema del deute que ofega moltes economies nacionals, inclosa la nostra, establint auditories del deute i treballant per una cancel·lació del deute il·legítim, que permeti sortir de la situació actual, com ja s'ha fet en altres països. El deute públic es pot utilitzar discrecionalment per a eixugar deliberadament deutes privats, per atorgar crèdits a grups d'interès, etc. Aquests deutes no tenen perquè ser assumits per la ciutadania contribuent, ni ser-ho de forma prioritària, i no poden quedar impunes els artífexs malversacions de fons públics.

D. LABORAL

59. La Declaració de l'OIT relativa als principis i drets fonamentals en el treball, compromet els seus Estats membres a respectar i promoure, amb independència que hagin ratificat o no els convenis corresponents, els principis i drets següents: llibertat d'associació i llibertat sindical, reconeixement efectiu de la negociació col·lectiva i el dret de vaga, eliminació del treball forçós, abolició del treball infantil, eliminació de la discriminació en matèria d'ocupació.
60. Un dels aspectes més cruents en la vulneració d'aquests drets és la discriminació de gènere en l'àmbit laboral, així com l'explotació infantil. Per altra banda, una de les normes fonamentals més vulnerada arreu del món és la llibertat sindical que és, sens dubtes, necessària per garantir la promoció, defensa i efectivitat dels altres drets.
61. Un element essencial per tal de construir societats justes, inclusives i per combatre la pobresa és el **"treball digne"**, concepte conformat per quatre components tals com l'ocupació, els drets dels treballadors/es, la protecció i el diàleg social.
62. El nostre estat i els nostres agents socials i econòmics han de vetllar en tot moment per què els seus processos de relació i associació econòmica en el terreny internacional es desenvolupin en el respecte a aquests principis irrenunciabls per crear realment perspectives de progrés social. El compliment d'aquests principis no pot restar en el terreny de la voluntarietat, sinó que cal arbitrar mecanismes efectius de qualitat, transparència informativa, control i sanció, que en garanteixin el compliment. Cal complir la legislació laboral internacional i pròpia, defensar el diàleg social tot respectant la negociació col·lectiva.
63. En l'àmbit dels joves, cal promoure l'aplicació de polítiques i programes especialment destinats a millorar el seu accés al mercat laboral. En aquest mateix sentit, cal impulsar la mobilitat internacional com a eina de desenvolupament personal, formatiu i professional, orientada a l'augment d'oportunitats d'ocupació de la joventut catalana i la seva iniciativa emprenedora.

E. TECNOLOGIA

64. El canvi tecnològic ajuda al desenvolupament, però massa sovint el sistema de patents acaba generant drets excessius als introductors que frenen el desenvolupament i donen lloc a rendes de monopoli. Cal reduir l'excessiu pes de la política de patents i drets, eliminar aquells que són totalment abusius (com les patents sobre el coneixement tradicional) i promoure sistemes de cooperació en recerca com les promoguts per l'anomenat "procomú" que facilitin la difusió de les tecnologies bàsiques a un cost assumible per a tothom i amb una fiscalitat incentivadora.
65. Convertir a Catalunya en un país on es posi l'accent en la innovació, augmentant la inversió en R+D a Catalunya per tal d'assolir l'objectiu de la Unió Europea de destinar el 3% del PIB.
66. Cal establir mesures d'accessibilitat a les noves tecnologies de la informació i la comunicació a tots els sectors de la Societat, promovent les mesures necessàries per eliminar l'anomenada

escletxa digital, ja que aquestes TIC esdevenen una eina indispensable en tots els àmbits i en el marc de les relacions internacionals del s. XXI.

67. Les universitats són un actor clau en l'àmbit de recerca, desenvolupament i innovació. A través de la transferència tecnològica i la recerca juguen un paper important a l'hora de fomentar la innovació a Catalunya i al món.

3. L'EUROPA SOCIAL

68. **La construcció d'una Europa més social és un objectiu irrenunciable per a tots els pobles i nacions que la conformen.** En aquests moments però, estem assistint a un greu problema d'integració política que comporta dèficits rellevants que afecten als pilars centrals de l'estat del benestar – educació, sanitat, pensions, serveis socials, treball i habitatge – i que de retruc afecten a la credibilitat d'una Europa que s'està construint, més enllà fins i tot de les estructures institucionals vigents. Una integració política que ha estat condicionada per les resistències dels grans estats a perdre competències que han de permetre una millor governança, i a la preponderància d'un sistema econòmic desregulat que posa per davant els interessos dels mercats al de les persones i les seves necessitats. Una política internacional catalana, coherent i centrada en els ciutadans hauria de posar la qüestió social en el primer pla de l'agenda política. Europa serà social o no podrà ser.
69. En els darrers anys en el marc de la Unió Europea s'ha donat greus passes enrere pel que fa a la **Cohesió social** entre els països membres. L'anomenada crisi del deute, els rescats, les polítiques d'austeritat i el buidatge de recursos a les polítiques socials públiques, han augmentat de forma alarmant les diferències interterritorials. A casa nostra el procés s'ha vist accentuat per la dependència fiscal.
70. En aquest context entenem que les polítiques socials han d'assumir el compromís de prevenir i donar suport a les persones perquè puguin superar escenaris de pobresa, redistribuint equitativament i eficientment els recursos disponibles, no només per garantir les necessitats bàsiques, sinó també per aconseguir canvis i transformacions. Així mateix, han de ser instruments fonamentals per a la igualtat d'oportunitats, esdevenint peça clau en la lluita contra la pobresa i els episodis estructurals i conjunturals d'exclusió social. Darrerament, des d'aquesta perspectiva, a Catalunya s'ha impulsat el Pacte per a la Infància a Catalunya amb la participació dels agents socials, econòmics i polítics.
71. En el futur és fa absolutament necessari assegurar els mecanismes de solidaritat i assistència coordinats per fer front a situacions d'inseguretat o insolvència dels ciutadans que visquin a Europa. S'ha de vetllar pel manteniment dels mecanismes de protecció i inclusió social, reforçant, si cal, els mecanismes previstos al Mutual Information System on Social Protection in Europe (MISSOC), i dotar d'una major dotació pressupostaria als fons de polítiques socials.
72. En paral·lel, el retrocés de la dimensió social d'Europa ha vingut acompanyat per una regressió en la dimensió democràtica i participativa de la mateixa, íntimament lligada a la prominència d'òrgans executius i governamentals com ara el Consell Europeu, en detriment d'organismes de caire representatiu i democràtic com ara el Parlament Europeu.
73. **En aquest sentit és imprescindible el foment i el suport al moviment associatiu català,** ja que la participació organitzada és per a si mateixa un model d'implicació social, una escola d'hàbits i pràctiques democràtiques. Catalunya sempre ha estat una comunitat amb un teixit associatiu actiu i exemple de treball en xarxa, de treball col·lectiu. És especialment important el foment i suport de l'associacionisme juvenil, com a escola de ciutadania i democràcia. El moviment

associatiu català, i especialment el moviment juvenil, sempre han tingut una important projecció internacional, i és imprescindible que el moviment associatiu sigui fort perquè aquest pugui tenir una projecció internacional activa i incisiva. Entenem com a vital la dimensió internacional de l'associacionisme, el treball en xarxa i la cooperació en l'espai de natural de projecció de Catalunya, l'Euro-Mediterrània. És per això que instem a la Generalitat a recuperar línies de subvenció en l'àmbit de la cooperació internacional, en tant que enforteixen la democràcia i estableixen les bases per una acció exterior transformadora i social.

74. **Cal doncs que la Política de Cohesió ocupi el centre** dels principis assenyalats sobre els quals es fonamenta la Unió Europea. Un Pla de Cohesió que en els propers anys jugarà un paper cabdal en el desenvolupament dels objectius socials de l'**Estratègia Europa 2020**, garantint la integració adequada de la pobresa i de la inclusió social en el pressupost i els recursos financers de la UE per mitjà del 25% del pressupost de la **Política de Cohesió** destinat al **Fons Social Europeu**, sempre que la resta de polítiques comunitàries siguin coherents amb aquest objectiu. Aquesta Política de Cohesió no només haurà de reduir les desigualtats entre regions, sinó també entre ciutadans. I una Catalunya independent, que a dia d'avui ja compta amb uns dels índexs de desigualtat de rendes més alts de la UE, hauria d'implicar-se a fons per traslladar aquesta estratègia a l'agenda internacional del nostre govern i les nostres institucions a fi de sumar-nos activament als objectius europeus d'avançar cap a una societat més igualitària, més inclusiva i més cohesionada, amb un reforçament dels principis bàsics de l'estat del benestar. En definitiva, cal enfortir el model social europeu que garanteixi les estructures i programes de protecció i benestar social, actualitzant-los en aquells aspectes que siguin necessaris sense que ni els drets ni la protecció social en surtin perjudicats.
75. **Catalunya s'ha d'implicar a fons en el debat i el procés de decisió sobre la política macroeconòmica europea i l'estratègia contra la crisi econòmica.** S'ha de treballar amb tots els instruments de què es disposa a favor d'un canvi en l'orientació de les polítiques de la UE en tres àmbits molt concrets:
- Redefinir el calendari de la consolidació fiscal per aturar la destrossa social en el sud d'Europa.
 - Impulsar per part de la Generalitat una aliança de regions del sud d'Europa contra l'austeritat europea que serveixi com a lobby als governs dels estats i a les institucions comunitàries per un gir radical en l'estratègia europea de sortida de la crisi.
 - El desenvolupament de polítiques de demanda a escala europea per revertir la recessió.
 - Una política monetària expansiva que redueixi el càrrec del deute i la pressió dels mercats.
76. **Ara bé, davant la creixent complexitat de les problemàtiques socials** d'una banda, de la greu crisi econòmica de l'altra, i de les dificultats de l'administració pública en general per donar respostes eficaces als nous i vells problemes de societats complexes com l'europea, només podem avançar en aquest terreny sinó és través d'un aprofundiment en clau de governança democràtica, més participativa, i per tant més inclusiva.
77. Actualment a Europa, estem vivim un moment d'enorme crisi econòmica i s'aguditzen les desigualtats socials. Per això detectem amb preocupació discursos racistes, xenòfobs; que arrelen a la societat europea.

78. En aquest sentit, la política d'acció exterior ha d'unir-se a la lluita internacional europea contra el feixisme i el racisme evitant la proliferació i la creixuda de partits neofeixistes i neonazis.
79. Pensem que des de Catalunya es pot promoure a l'àmbit europeu i mundial iniciatives concretes de reconeixement dels drets LGBT, vetllant per tal de combatre actituds de discriminació i LGBTfòbia.
- Fomentar la col·laboració d'entitats LGBTI de diferents països a fi que puguin denunciar conjuntament situacions de discriminació, exclusió i perill per a la integritat física de les persones LGBT. Alhora caldrà treballar per fomentar canvis legislatius per tal que s'arribi a despenalitzar l'homosexualitat i la transsexualitat a tots els països del món . En definitiva, fer realitat disposar dels mateixos drets civils, polítics i socials indiferentment del sexe o de l'orientació sexual.
80. **Entenem que una participació qualitativa va més enllà de les accions** dirigides a la composició de càrrecs representatius (vot electoral) o a les accions dirigides a influir en les actituds dels polítics (negociació, influència). Entenem doncs com a participació les accions que van més enllà de la política institucionalitzada. Així, validem la participació que es manifesta a través d'accions fetes per tot tipus d'entitats, partits polítics, sindicats, ONG, federacions de segon i tercer nivell, associacions i federacions de municipis, moviments socials, plataformes, col·legis i associacions professionals, entitats juvenils, etc. a favor o en contra de lleis, normes o situacions i que es pronuncies públicament i democràticament en manifestacions o altres activitats i/o actes públics. Es a dir, que la participació i les seves diferents formes es troben lligades tant al disseny institucional (a les estructures institucionals de la democràcia representativa) com a la no estrictament institucional, compartint ambdós àmbits la voluntat d'intervenir i/o incidir en allò públic per part de la ciutadania, estigui organitzada o no. En aquest sentit Catalunya pot aportar a la resta d'Europa el seu model d'èxit basat en una potent xarxa d'entitats, el voluntariat i els valors de la participació i la solidaritat.
81. Propugnar una convergència amb Europa, pel que fa a llocs de treball, en els sectors de l'estat del benestar.
82. **La realitat actual apunta que la lògica política més tradicional i les noves lògiques participatives coexisteixen en tensió i complementarietat.** Som conscients que només es pot donar un canvi gradual a mitjà i llarg terminis, però també que aquest canvi no pot deixar d'impulsar-se activament si es volen afrontar els reptes que els canvis i transformacions actuals ens plantegen . En aquest nou context, la capacitat de governar hauria de superar enfocaments unidireccionals, jeràrquics i monopolistes per part dels decisors públics cap a la resta. Necessitem doncs, reforçar una governança social en (network governance) que implica la utilització de formes organitzades de cooperació, col·laboració o interacció entre diferents actors, que compti amb espais de participació i deliberació formals i no formals. L'impuls d'aquest paradigma de governança ens permetria l'elaboració de polítiques públiques amb caràcter multilateral i multidimensional, a través d'una negociació constant entre diferents organismes públics i semipúblics (o semi privats), diversos nivells institucionals (municipals, supralocals, nacionals, estatals, europeus) i diferents actors privats de l'anomenada societat civil organitzada: del tercer sector, dels moviments socials i les de caràcter mercantil i/o

cooperatiu. Així, l'enfortiment dels processos de governança, entesa aquesta com a processos que ja no compten amb un centre jeràrquic, sinó amb una estructura multinodal, la determinació relacional dels processos i els resultats, i la interdependència entre diferents actors per resoldre problemes, perseguir objectius i aconseguir resultats, haurà de ser part fonamental d'una Europa més justa, més social, i més solidària entre les parts que la componen.

83. L'acció exterior s'ha de comprometre amb una Europa federal i unida. Una Europa dels ciutadans i les ciutadanes que reconegui els pobles com a subjectes d'actuació política i institucional. Una UE integrada econòmicament i política que permeti avançar pel camí de la justícia social i la sostenibilitat.
84. **Catalunya ha de participar en aquest procés activament**, esdevenint cada cop més un referent dins de l'àrea euromediterrània en polítiques de benestar, cohesió social, participació, democràcia i associacionisme. Per això comptem ja avui amb unes institucions públiques i unes organitzacions de la societat civil que serien perfectament capaces d'impulsar i oferir un model social de benestar més avançat, de projectar-lo als països i territoris del nostre entorn i de guanyar influència en les institucions europees, si comptem en un futur proper amb un estat propi.
85. Per exemple, el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya va ser admès l'any 1985 a les estructures europees precedents del Fòrum Europeu de Joventut i, 10 anys després, va ser admès com a membre de ple dret al Fòrum Europeu de la Joventut (European Youth Forum), alhora que s'independitzava del consell espanyol. Per aquesta raó, Catalunya és de les poques regions europees que té representació europea en matèria de joventut en veu pròpia.

4. REPRESENTACIÓ INSTITUCIONAL EXTERIOR

86. És per **la nostra concepció de país obert i dinàmic** que organitzacions i entitats molt diverses han estat treballant activament, des de fa dècades, en l'anomenada **diplomàcia pública**, en diferents xarxes internacionals: per la pau, pels drets humans, en cooperació al desenvolupament, en l'àmbit sindical, juvenil, professional, acadèmic, esportiu, universitari, literari, internàutic, empresarial, cultural, econòmic,...ambientals i de desenvolupament sostenible en definitiva, per assolir una **presència internacionalment activa en les xarxes europees i internacionals, en els moviments socials més dinàmics, en les institucions i xarxes universitàries i en tota mena d'espais formals i informals d'arreu del món. Així, molt sovint, aquests representants de la diplomàcia pública han exercit les funcions de representació de Catalunya i han establert relacions profitoses per a tots els àmbits esmentats.**
87. No és per casualitat que des del nostre país s'hagin promogut iniciatives pioneres o que en els darrers anys hagi destacat internacionalment per la seva magnitud: les massives mobilitzacions per la pau i el No a la guerra; l'articulació en xarxa d'organitzacions i municipis solidaris i de cooperació; la força i l'activisme dels moviments socials i juvenils; la nombrosa presència en fòrums mundials; l'àmbit universitari i, fins i tot, l'àmbit de les noves tecnologies, on **Catalunya ha aconseguit el reconeixement del domini .cat** com a primer domini internacional no estatal al món. Aquests són només alguns dels exemples més recents impulsats des de la societat civil.
88. En aquest esforç s'hi ha implicat el conjunt de la societat, amb gran diversitat d'actors i també la nova ciutadania que, al seu torn, enriqueix i projecta internacionalment Catalunya al món. En aquest sentit, podem afirmar que hi ha centenars d'associacions, federacions i confederacions que han sorgit i s'articulen arreu del nostre territori i que treballen en iniciatives d'acció exterior. Cal destacar que actualment més de 250 entitats catalanes ja han assolit el ple reconeixement en diferents xarxes europees i internacionals, on tenen una presència com a delegació catalana. Un clar exemple és la internacionalització de les entitats juvenils i la promoció de la seva presència i la de joves individuals en organismes internacionals estratègics, que contribueix a reforçar la presència catalana a l'exterior. **Podríem afirmar que aquests representants han estat fins ara els *ambaixadors catalans* a les organitzacions internacionals.**
89. Tanmateix no cal oblidar la significativa presència de catalans i catalanes al món, resultat de molts anys d'emigracions, que, associats i associades en entitats de caràcter cultural, social, econòmic o acadèmic, han projectat i difós a través de les seves activitats la realitat catalana, assolint un coneixement i reconeixement rellevants en les seves societats d'acollida.
90. **És amb aquests precedents que l'acció institucional a l'exterior ha de ser de doble dimensió:**
91. **Des de l'àmbit institucional**, que ha d'aconseguir situar-se en l'esfera internacional en el lloc que li correspon com a societat democràtica i com a subjecte polític i de dret. Ha de promoure la presència institucional multinivell on es promoguin especialment espais d'interlocució del municipalisme.
92. **Des de l'àmbit cívico-social –o, millor dit, de la diplomàcia pública-** que ha mantenir i

consolidar la presència en xarxes internacionals a tots nivells per tal d'obtenir el ple reconeixement i presència com a delegació catalana arreu com a expressió plural del dinamisme de la nostra societat civil.

93. **Així, és desitjable que l'acció exterior catalana del futur estigui basada en les accions que duren a terme el Govern i el Parlament de Catalunya com a màxims representants de la sobirania catalana, i també la diplomàcia cívica, que representa la societat civil a l'exterior i que sovint pot arribar a espais on l'acció governamental no arriba.** L'acció coordinada de totes dues (la diplomàcia institucional i la presència de la societat civil organitzada) reforçarà la presència de Catalunya a l'exterior, la farà més plural i més sòlida.
94. **Voldríem que des d'un inici el nostre país pugui afavorir una concepció moderna de les relacions internacionals en què a més del reconeixement internacional de Catalunya al món i consegüentment de la representació governamental de les institucions del nostre país en els fòrums internacionals, es treballi per impulsar progressivament la presència directa del teixit social en espais d'interlocució i foment d'una acció internacional responsable multinivell i participada amb mecanismes de presència o estatus periòdic o permanent.**
95. És per això que, en l'actual etapa, cal que l'acció exterior de Catalunya al món tingui ben present aquesta trajectòria de dimensió social del treball internacional que s'ha dut a terme des de Catalunya, tant en la forma com en els continguts i, sobretot, en la direccionalitat d'aquest treball, donant continuïtat als processos que hem construït des de fa anys i, alhora, promovent la presència cívica activa que contribueixi al reconeixement internacional, de manera que aquesta presència faciliti el procés que està duent a terme el país.
96. **Per això pensem que és molt necessària una interlocució amb:**
- la Comissió d'Exteriors, UE i cooperació del Parlament de Catalunya
 - la Secretaria d'Acció Exterior i de la Unió Europea del Departament de la Presidència de la Generalitat
 - l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
 - l'Institut Català Internacional per la Pau
 - el Consell de la Diplomàcia Pública de Catalunya (DIPLOCAT)
 - l'Institut Ramon Llull,
 - ACCIÓ, del Departament d'Empresa i Ocupació,
 - els departaments de la Generalitat de Catalunya amb competència a l'exterior.
97. Reforçar els mecanismes que permetin a Catalunya participar de les cimeres i conferències internacionals més rellevants. Cal continuar participant en les xarxes de governs subestats que reivindiquen un lloc en la governança global, com ara NRG4SD (Xarxa de Governos Regionals pel Desenvolupament Sostenible).
98. **Concebre la Diplomàcia des de les seves dues vessants, la oficial i la no oficial, promoguda aquesta per la ciutadania organitzada.** La presència de la societat civil en els fòrums internacionals està sent un element positiu que contribueix a fomentar una major concreció

dels acords i compromisos en les cimeres internacionals i alhora promou el posterior seguiment i l'auditoria social. Respecte la primera, la presència de delegacions catalanes és, des de fa molts anys, ben nombrosa i han projectat la nostra realitat com a poble en tots els àmbits i arreu del món.

99. Cal promoure la implicació del país, les administracions públiques i la ciutadania en els projectes de la Unió per la Mediterrània (UpM) i d'altres que fomentin els valors de la cooperació euromediterrània. La UpM, que té la seu del Secretariat al Palau de Pedralbes de Barcelona ha de continuar sent una prioritat del Govern de Catalunya. La capitalitat euromediterrània de Barcelona i la creació d'un espai de cooperació i integració a la Mediterrània basat en l'Estat de dret, els drets humans, la justícia i el desenvolupament sostenible han de ser per a la Generalitat i la societat catalana un projecte estratègic.
100. Pel que fa als col·legis professionals actualment encara no poden estar representats en els organismes internacionals, ja que aquesta representació recau en les associacions estatals de col·legis. Per tant cal articular la representació a fi i efecte que el món professional català tingui veu pròpia en els debats i fòrums internacionals, en especial en els europeus.
101. Les universitats públiques catalanes implementen un pla estratègic comú des del 2010, que promou la projecció internacional de les universitats de forma conjunta, per exemple, a fires internacionals per promoure Catalunya com a punt d'atracció per a estudiants, professors i investigadors d'arreu del món. A més, cada institució compta amb la seva pròpia estratègia d'internacionalització, tema clau en totes les polítiques universitàries.
També cal destacar el paper que els estudiants d'altres països que s'han format a les nostres universitats representen quant a la xarxa de relacions de les universitats (però també de la resta del país) arreu del món. En el cas català -com en el d'altres països petits del nord d'Europa- la universitat i la ciència, poden ser una manera de teixir complicitats en àmbits punters amb altres països.
102. En aquest sentit, és d'interès apostar per una política d'inversió en doctorats en països del Sud, com una estratègia d'afavorir el desenvolupament de sectors importants per a aquests països (salut, medi ambient, llengües minoritàries, etc.) i, alhora, per tenir en el futur interlocutors amb càrrecs estratègics al seu país, formats en les nostres universitats.
103. **Som ben conscients que presentar Catalunya al món com un país del segle XXI comporta drets i deures i per tant volem que el nostre país esdevingui un motor d'un nou model de relacions internacionals.**

5. COOPERACIÓ INTERNACIONAL AL DESENVOLUPAMENT

A. CATALUNYA COMPROMESA AMB EL REPTA GLOBAL DE DESENVOLUPAMENT

104. La cooperació internacional per al desenvolupament, amb les nacions i la societat civil a poblacions empobrides, és una de les bases irrenunciables per demostrar al món que un país és responsable i està compromès amb els reptes globals i amb l'eradicació de les desigualtats i, per tant, amb la pobresa i amb la denúncia de les causes que l'originen.
105. Un país com Catalunya ha de demostrar, amb fets i en tot moment, la seva voluntat ferma d'acabar amb les injustícies, la pobresa i les desigualtats en l'àmbit global. Hem d'acceptar-ho com a fita assolible i obligació ètica i política, inalienable amb la defensa dels drets humans, la pau i la democràcia. Així, el nostre compromís contra la pobresa no apel·la només a la nostra solidaritat, sinó que les persones que la pateixen tenen drets que creen obligacions jurídiques ineludibles. Drets que, d'altra banda, no es limiten a garantir la satisfacció de les seves necessitats bàsiques, sinó a desenvolupar les seves capacitats i llibertats, així com a apoderar les poblacions més vulnerables.
106. El benestar i la seguretat del nostre país estan relacionats directament amb el futur de la resta de països del planeta. Els esforços des de l'àmbit nacional i local tenen una repercussió fora de qüestió a escala global. De la mateixa manera que les nostres actuacions tenen un impacte en el que és global. Entendre aquestes relacions i actuar en conseqüència és una responsabilitat que no podem defugir.
107. La cooperació internacional constitueix un propòsit de tots els estats en el marc de les Nacions Unides; la carta insta "a emprar un mecanisme internacional per promoure el progrés econòmic i social de tots els pobles". Els tractats i les declaracions de drets humans contenen, a més, exigències ben clares quant a la cooperació i assistència mútues. En aquest sentit, també la cooperació i la solidaritat han de ser la manifestació principal de Catalunya cap al món.

B. LA COOPERACIÓ CATALANA, UN VALOR DE LA NOSTRA SOCIETAT

108. La cooperació internacional a Catalunya ha estat producte de l'esforç de la societat civil catalana, de les ONG, universitats, sindicats, col·legis professionals, associacions juvenils i altres institucions -com les administracions públiques, singularment les locals- i col·lectius que durant dècades han fet visible la lluita contra la pobresa i la violència, a favor de la solidaritat, els drets humans i la justícia al món. Un esforç i un compromís que recull també el nostre actual Estatut d'Autonomia explicitant, al seu Preàmbul, **el ferm compromís de Catalunya amb tots els pobles "per construir un ordre mundial pacífic i just"**.
109. En molts casos l'administració pública, autonòmica i municipal, s'ha fet ressò d'aquesta demanda promovent la convivència i construcció de ciutadania, i ha quedat clar que no havia de ser una aportació partidista, ni basada a donar allò que ens sobra, sinó una política pública responsable, de redistribució internacional de la riquesa, per exigir un model de

desenvolupament garant dels drets humans, la pau i la sostenibilitat de tots els pobles, els homes i les dones de totes les condicions i edats.

110. La cooperació internacional al desenvolupament ha de tenir caràcter de política transversal, coherent amb la resta de polítiques, i girar, en tot moment, entorn del desenvolupament humà. La solidaritat i la cooperació amb les persones més desfavorides ha de ser un principi rector de país, garantint els avenços que s'han fet amb la incorporació de la perspectiva de gènere, tant des de l'acció solidària de la societat civil catalana, com de les polítiques públiques. És pràctica habitual de molts estats condicionar-la a interessos purament comercials del país donant i convertir-lo en eina de simple expansió o promoció empresarial. Si bé aquesta és plenament legítima, ha de centrar-se en el respecte dels drets humans, socials i ambientals.
111. Catalunya ha de desplegar els diferents mecanismes de cooperació internacional al desenvolupament a l'abast, dins d'un marc de competències pròpies en matèria d'actuació exterior. Això és, a través de la cooperació descentralitzada (àmbit municipal i no governamental), bilateral (de Catalunya amb altres nacions en desenvolupament) i multilateral. Aquesta última, la multilateral, ha de suposar, a més d'assolir un major impacte en els objectius de desenvolupament, servir com una plataforma privilegiada per seure a la taula amb altres nacions i estar present en els fòrums i reunions on es prenen decisions de gran importància en la dimensió internacional en matèria de desenvolupament.
112. Aquestes formes de política pública de cooperació han de dotar-se de recursos i instruments adequats per al seu ple desplegament, per fer-la rellevant i creïble. Que no es limiti a una simple declaració d'intencions, buida de compromisos reals, que significaria una pèrdua de legitimitat i credibilitat com a nació internacionalment responsable.
113. La cooperació catalana reconeix les organitzacions de la societat civil com a actors internacionals amb legitimitat i capacitat de generar impactes en l'eradicació de la pobresa i les creixents desigualtats. Aquest tipus de cooperació, juntament amb la descentralitzada i de proximitat, és i hauria de continuar sent un dels trets identificatius de la nostra actuació a l'exterior i de la relació amb altres estats i pobles del planeta.
114. La cooperació universitària per al desenvolupament (CUD) és un àmbit important de la cooperació internacional per al desenvolupament catalana. Malgrat que la importància de l'educació superior com a instrument per al desenvolupament ha estat subestimat durant molt de temps, les universitats contribueixen, entre d'altres, a crear economies actives, fomentar la bona governança i assegurar la pau i el progrés social. L'educació superior representa un instrument imprescindible per aconseguir els objectius de desenvolupament perquè el coneixement ajuda a crear la base per a la prosperitat i, per tant, per a l'eradicació de la pobresa.
115. Les universitats catalanes tenen una llarga tradició de cooperació amb institucions d'educació i de recerca als països socis, enfortint els sistemes d'educació superior i recerca perquè contribueixin al desenvolupament humà sostenible de les societats en les quals s'insereixen, contribuint als processos de desenvolupament i de cooperació per al desenvolupament des

dels àmbits d'actuació que són propis de la universitat així com formant una ciutadania responsable. Cada universitat té una oficina de cooperació responsable de gestionar les activitats de cooperació universitària per al desenvolupament i existeix un document estratègic conjunt, el Pla de Cooperació per al Desenvolupament 2011 – 2015 que regeix les activitats de la CUD a Catalunya.

116. Consolidar Catalunya com un actor internacional compromès, responsable i solidari potenciant els drets de les persones i dels pobles en la lluita pel desenvolupament sostenible i la justícia social en els fòrums multilaterals.
117. Un àmbit específic com el de la salut, veiem que aprofitant el seu prestigi i la seva trajectòria internacional, la sanitat catalana és pionera tant per la vessant assistencial, com en l'organitzativa i en la de la recerca biomèdica. Aquesta situació dona a Catalunya un bon punt de partida per promoure canvis profunds dins del camp sanitari que ha de donar noves i innovadores respostes que garanteixin el nou **concepte de salut global**³.

C. COOPERACIÓ MUNICIPAL

118. **La cooperació municipal catalana ha estat el primer nivell de l'administració que es va implicar a promoure iniciatives de cooperació al desenvolupament per tal de contribuir activament a impulsar el desenvolupament local d'altres pobles del Sud, tot fomentant una cooperació horitzontal que, alhora, permetés denunciar les causes estructurals de la pobresa.**
119. A partir de les demandes ciutadanes de compliment del compromís de les Nacions Unides de destinar el 0,7% del pressupost, s'ha impulsat també consells de cooperació i solidaritat per tal de promoure una cooperació participativa.

3 Parlem de salut global en substitució de velles definicions, com medicina tropical, salut internacional o medicina geogràfica, en resposta a noves realitats demogràfiques, econòmiques i polítiques. Velles divisions que són difuses en un món globalitzat. En el món acadèmic dues prestigioses revistes científiques, el *New England Journal of Medicine* i el *Lancet* han incorporat una nova especialitat definida com Salut Global.

La definició de salut global és la milloria de la salut de totes les persones arreu del món, impulsant el benestar, eliminant malalties, discapacitats i morts evitables. Es pot aconseguir combinant l'atenció clínica individual amb mesures generals per promoure la salut i prevenir la malaltia. Els reptes del futur immediat globalitzat són grans, i si bé els mitjans i els sistemes de salut dels països són ben diferents, els intercanvis i la cada vegada més important interdependència fa que sigui necessari plantejar accions locals però obligatòriament associades a accions globals. El canvi climàtic, les respostes enfront de les pandèmies, o les malalties no infeccioses, entre altres, necessiten aquesta visió global. Alhora, cal integrar altres sectors, diferents del de la salut, com les finances, els afers exteriors, l'educació, l'agricultura i la planificació. D'aquesta manera es podrà actuar sobre els determinants de salut i reduir els riscos associats a les malalties, i també promoure les intervencions que permetin prevenir-les i controlar-les. Una línia d'acció i de recerca important consisteix a reduir els factors de risc associats a les malalties amb solucions de baix cost. Donar un major protagonisme a l'atenció primària reforçaria l'equitat en les accions de salut i les faria accessibles a moltes més persones.

En aquesta globalització de la salut i sense perdre la visió local de país/regió, i/o persona/poble, Catalunya hauria de ser un actor de ple dret i hauria de poder oferir l'experiència del seu sistema de salut de cobertura universal.

120. Serà necessària l'establiment d'una estratègia de política multilateral de cooperació al desenvolupament per garantir un control i seguiment dels recursos que s'han destinat a aquests organismes
121. Alhora, **molts municipis tenen iniciatives de cooperació al desenvolupament o d'educació al desenvolupament o participen en xarxes o col·laboren en fons de cooperació**, i aquest fet ha generat dinàmiques locals molt actives en formes diverses: agermanaments cooperació, iniciatives de codesenvolupament, projectes, campanyes, brigades, iniciatives de comerç just i propostes diverses en solidaritat amb el Sud, on no s'han limitat a fer de mers transmissors de recursos econòmics sinó que han ajudat a aprendre nous mètodes o *know how* per optimitzar els recursos locals existents, per això podem dir que les iniciatives solidàries tenen una forta presència territorial a molts indrets de Catalunya.

6. PAU, SEGURETAT I DEFENSA

A. UN NOU CONCEPTE DE SEGURETAT

122. Els estats europeus sorgits entre els segles XVII i XIX van construir la seva defensa a partir d'exèrcits –cada cop més armats i més potents- per assegurar les fronteres d'atacs exteriors i, a poc a poc, també per assegurar l'estatu quo davant de possibles divergències internes, amb polítiques de defensa que no sempre han tingut com a subjecte de protecció la ciutadania sinó els mateixos estats i les elits governants.
123. Un nou estat del segle XXI ha de plantejar-se, d'entrada, la gestió de la defensa i la seguretat tenint en compte totes les opcions possibles, des de l'exèrcit tradicional fins a les noves formes de defensa i les polítiques de seguretat que es van modelant des del final del segle XX (amb la caiguda del Mur de Berlin), moment en què va començar a disminuir el nombre d'efectius militars a tot el món –però sense posar en dubte la cultura del militarisme- i quan s'està desenvolupant més la doctrina de la seguretat humana, que estableix com a subjecte de defensa la persona i les seves necessitats, amb un model basat en la prevenció i la integració, amb la participació directa de la ciutadania en la planificació de la seva pròpia seguretat i la promoció d'una cultura que prioritzi la resolució pacífica i negociada dels conflictes.
124. Aquest nou concepte de '**seguretat humana**', que el Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) va relacionar per primer cop amb la necessitat d'un desenvolupament real dels pobles el 1994, no és un cant de sirena a un món ideal sinó la resposta a un concepte fallit de 'seguretat nacional' que –durant segles- ha construït tot un entramat militar-industrial i una doctrina de defensa armada que no ha estat capaç de resoldre de forma eficaç les principals amenaces per a la ciutadania, malgrat les inimaginables cotes de destrucció i mort que la humanitat ha patit, especialment durant el segle XX.
125. Catalunya, com els nous estats que estan sorgint a les darreres dècades, té la responsabilitat de ser capdavantera en el plantejament d'un nou paradigma de defensa i de seguretat, que trenqui amb la doctrina -mai efectiva- que mitjançant la força es poden resoldre els conflictes d'una forma permanent. Avui encara no està prou arrelada la convicció que les armes no donen seguretat, però la realitat s'encarrega cada dia de recordar-nos-ho i la construcció d'un món més segur demana signes clars de maneres de fer diferents, basades en la cooperació, en la superació del dissens, en la negociació, en el diàleg i en totes les formes possibles d'arbitratge.
126. Declarem que **el subjecte de protecció és la ciutadania de Catalunya** i orientarem les polítiques de seguretat i defensa de l'Estat al seu benestar i progrés humà, buscant la cooperació amb els altres estats **per construir un món segur i en pau**.

B. PERILLS I RISCOS PER LA SEGURETAT DE CATALUNYA

127. Qualsevol política de defensa ha de plantejar-se per tal d'aconseguir la màxima eficàcia en els seus objectius, la màxima eficiència de mitjans i recursos, així com la màxima flexibilitat per donar resposta als nous perills i riscos que vagin sorgint. La defensa militar tradicional no està donant –ni pot donar– una resposta adequada, flexible i proporcionada a les noves situacions internacionals i nacionals, i això ho admeten sovint els líders polítics mundials.
128. Una seguretat que es justifiqui en la ciutadania i vulgui afectar positivament l'àmbit global mundial a partir de la cooperació amb tots els altres pobles té, com l'amenaça més clara, la pobresa i l'exclusió fruit de la vulneració dels drets socials i econòmics (fam, manca d'habitatge, atur, dificultats d'accés a serveis bàsics...). També suposen perills, en aquest context, la violència de grup (de gènere, racista o xenòfoba), la contaminació mediambiental i l'ús indiscriminat dels recursos naturals. Per fer-hi front cal impulsar internament i promoure internacionalment polítiques ambicioses en serveis socials, educació, sanitat, drets laborals i drets econòmics.
129. **Agressions militars externes.** Encara que és una amenaça totalment improbable, la invasió d'un exèrcit estranger forma part encara de l'imaginari col·lectiu. De fet, la hipòtesi, en el context d'una realitat europea interconnectada, ratlla l'absurd. Però cal fer front a la lògica militarista que identifica seguretat amb força militar, i propugnem que la societat catalana s'apoderi de la seva seguretat i busqui en altres fórmules, com la desobediència civil, la resistència pacífica, el boicot, els bloqueigs o la no-col·laboració, la resposta més viable a una hipotètica ocupació estrangera. La formació de la ciutadania en aquestes disciplines pot esdevenir la millor manera de prendre consciència de la responsabilitat col·lectiva en aquest àmbit.
130. **Agressions terroristes o de la delinqüència organitzada.** L'amenaça terrorista o de presa de poder per part d'algun grup multinacional organitzat (tant si es tracta de càrtels, màfies o grups il·legals de pressió econòmica) és un perill real que cal afrontar. La defensa militar convencional no pot respondre a aquest perill i, en qualsevol estat democràtic del nostre entorn, són petites unitats militars o policials d'elit les que s'ocupen d'aquesta qüestió, coordinades amb les diferents agències nacionals de seguretat per fer front a les amenaces.
131. Altres perills i riscos que cal tenir en compte són:
132. **Desastres ecològics,** catàstrofes provocades pel canvi climàtic o la depredació del medi natural. **Dificultat d'accés de la població a béns essencials** (aigua potable, energia...). Tant una cosa com l'altra suposen la participació catalana en missions d'ajut humanitari al mateix temps que s'impulsa la via diplomàtica. La responsabilitat en la situació global de la humanitat demana una resposta, també, a les conseqüències de catàstrofes naturals, situacions d'emergència provocades per l'acció humana o de necessitat d'ajut humanitari puntual o sostingut en situacions d'inseguretat humana d'una regió o país.
- Per fer-hi front, propugnem una acció mancomunada entre els diferents departaments del Govern que hi puguin participar i les organitzacions humanitàries especialitzades, per tal d'adaptar la resposta al tipus d'intervenció i a les necessitats de la població afectada.

133. Això es farà mitjançant una instància de coordinació entre el Govern i la societat civil que articuli la tasca de resposta ràpida en consonància amb les directrius de l'oficina corresponent de la Comissió Europea i de les Nacions Unides.
134. **Desestabilització regional des d'estats fràgils. Proliferació nuclear.** Catalunya té la voluntat de col·laborar lleialment amb la comunitat internacional per assolir un món cada cop més segur, i ho fa convençuda que l'esdeveniment d'una nova cultura de pau és un procés lent, que requereix de passes intermèdies –algunes de les quals de caràcter militar no ofensiu- en què les forces d'interposició, de defensa civil o els serveis civils de pau treballen per transformar conflictes violents en processos de diàleg i resolució de conflictes.
135. Mentre el país no disposi d'un Servei Civil de Pau organitzat i estable (amb persones civils expertes en la prevenció i transformació de conflictes violents, preparades per intervenir en missions de pau), Catalunya participarà en operacions de pau legals i legítimes destinant una part del "dividend de pau" (1) a col·laborar econòmicament en aquest tipus d'operacions.
136. **El manteniment d'una vella política europea de defensa.** Tant els organismes del Govern com les entitats de la societat civil catalana aprofitaran la seva experiència i participació en instàncies europees per promoure el concepte de seguretat humana i fer diplomàcia a favor de les polítiques que l'afavoreixin.
137. Per tal de ser coherent amb aquest pensament, l'estat català promourà la creació i manteniment de centres de recerca, d'informació i d'intercanvi sobre la prevenció i resolució de conflictes per mitjans pacífics i no violents, i no participarà en el finançament de cap operació que suposi la intervenció directa d'exèrcits.

C. UNA CATALUNYA SENSE EXÈRCIT CONVENCIONAL

138. **Tothom vol viure en una societat segura i lliure.** En un món globalitzat, aquesta seguretat cal aconseguir-la de manera coordinada i, amb tota probabilitat, amb un referent que no identifiqui seguretat amb capacitat militar. De fet, aquest és el problema del paradigma actual, que ha instituit un sistema de defensa basat en solucions militars, que resulten inoperants a llarg termini, econòmicament inviables i socialment inacceptables.
139. Analitzades les possibles amenaces a la seguretat en el nostre país i les instàncies que haurien de fer-hi front, la societat catalana entén que el seu sistema de defensa ha d'estar basat en estructures diverses, àgils, reduïdes, flexibles, capaces de donar resposta a les necessitats de cada moment, i no en solucions militars tradicionals, que no compleixen aquests paràmetres. En aquest sentit, la base conceptual ha de ser de contribució a la seguretat en l'àmbit europeu, mediterrani i al món, amb caràcter de coordinació multilateral, i amb mecanismes clars de control democràtic en el seu exercici.
140. La inversió econòmica i humana que suposa la creació d'una estructura militar, el seu manteniment, equipament, armament i formació continuada, per abordar la contingència improbable d'una amenaça externa, té un cost de país que no volem ni podem assumir, en

considerar que no respon a les amenaces més reals a la seguretat comuna.

141. Catalunya haurà d'assumir els compromisos de frontera de la UE a través del mar, una franja costanera que s'ha de protegir del crim organitzat i altres elements. En aquest context, l'estratègia de defensa s'ha de centrar en aquest espai i amb uns cossos que fossin mixtes tan per a la protecció civil com per al salvament marítim.
142. La implantació d'estructures ad hoc per a cada cas dels esmentats en el punt anterior ha de permetre generar un "estalvi" econòmic i humà, l'anomenat 'dividend de la pau', que el país ha d'utilitzar per involucrar tota la ciutadania en la política de seguretat humana, per dotar-se d'un sistema estable de defensa civil no violenta i per col·laborar decididament a la millora de la seguretat humana en altres països mitjançant una política capdavantera de promoció de la democràcia participativa i de cooperació internacional al desenvolupament.
143. Això suposa que Catalunya s'ha de dotar, necessàriament, d'un Servei o Agència de Seguretat d'àmbit policial, connectada a la xarxa europea d'agències (Europol, Eurojust, etc.) i servidora dels interessos d'una seguretat integral sempre compromesa amb el compliment dels drets humans i sota control democràtic.
144. Des de Catalunya es promocionarà la reducció de la despesa militar de forma progressiva. Com a actor compromès amb la pau, es treballarà per l'eliminació i rebuig de la instal·lació o permanència a Catalunya d'indústries i processos productius vinculats amb el cicle armamentista i militar.

D. CONTRIBUIR A LA CREACIÓ D'UN MÓN SEGUR I EN PAU

145. Les vulneracions de drets humans, la desigualtat econòmica, els desequilibris de poder, les guerres, els règims totalitaris, les ideologies fonamentalistes o el terrorisme són els factors que poden afectar en primer terme la seguretat arreu del món.
146. En aquesta tessitura, el recorregut de Catalunya com a nació de diàleg, respecte, cooperació i reconeixement dels altres pobles i cultures és un actiu important. Des de les realitats medievals de Pau i Treva, el Consolat de Mar o les Corts Catalanes fins a les multitudinàries manifestacions a favor de la pau dels darrers anys configuren una manera de fer, decidida, democràtica i no violenta, que cal preservar. El nostre país ha fet aportacions importants a la seguretat humana que volem potenciar, i també té una tradició de moviments, entitats i centres per la pau que cal articular en fer realitat els acords d'aquest Acord Nacional. Cal condicionar les relacions exteriors de Catalunya i els acords comercials amb altres països al compliment dels drets humans. Refermar el suport de Catalunya a la creació d'un Tractat sobre Comerç d'Armes que, de forma efectiva, estricta i vinculant, posi el comerç d'armes sota control i impedeixi les transferències que alimenten genocidis i matances.

Volem apostar per establir polítiques que redueixin les violències directes, estructurals i culturals i perquè Catalunya sigui un actor protagonista en les institucions de pau, convivència i diàleg entre països.

7. SOCIOAMBIENTAL

A. CAP A UN ESTAT RESPONSABLE SOCIO-AMBIENTALMENT

147. Si existeix un àmbit on es fàcil de comprendre i percebre la interrelació entre l'àmbit domèstic i el que passi fora les fronteres és l'ambiental. Tanmateix és un dels àmbits més ignorats de la política dels estats.
148. A causa de la **creixent internacionalització** de l'economia catalana i de la constatació que les polítiques internes condicionen i afecten, cada vegada més, els territoris i els àmbits naturals més enllà de la fronteres de Catalunya, plantegem la imperiosa necessitat d'incloure elements de responsabilitat ambiental i social en l'àmbit exterior en la construcció del nostre Estat. Quelcom que atorga una nova dimensió al concepte de sostenibilitat socioambiental que enguany sembla desplegar-se exclusivament fronteres endins. Convé adaptar el nostre propi model a la realitat contemporània, especialment amb relació a una governança ambiental global, evitant per tots els nostres mitjans disponibles contribuir a l'actual viatge a escenaris de crisi socioambiental intensa.
149. Històricament, Catalunya ha construït el seu **metabolisme social** basant-se en una forta dependència de l'exterior en termes ambientals. Especialment en el període de globalització. Destaquen tres característiques pròpies del model català: i). Un model energètic, basat en combustibles fòssils i nuclears, i amb una molt baixa implementació d'energies renovables i de mesures d'estalvi. Fet que fa de Catalunya un país dependent de països com Algèria, Rússia, Nigèria, Líbia, Iraq o Qatar, vulnerable energèticament i inviable a llarg termini. ii). Un model agroalimentari, basat en importacions d'aliments anomenats "quilomètrics", que resulten insostenibles des del punt de vista socioambiental. De forma especial les importacions de soja transgènica que alimenten la ramaderia catalana i procedeixen de Brasil, Argentina, Paraguai; l'oli de palma per a alimentació humana, cosmètica i biodièsel procedent d'Indonèsia, Papua i Colòmbia, els monocultius dels quals són objecte de desforestacions de boscos tropicals i violacions dels drets dels pobles en aquests països. iii).- un model socioeconòmic que sobreemet gasos d'efecte hivernacle, atès el fort impacte exterior de les emissions derivades de l'actual model energètic (molt basat en combustibles fòssils: petroli i gas), agroalimentari i urbanístic català. Cal destacar sobretot les emissions del transport i de la indústria.
150. Aquesta alta dependència ambiental del nostre país no està del tot justificada i està construïda -com assenyalen els estudis especialitzats- sobre una elevada anticooperació de tipus ambiental (és a dir, l'emissió col·lateral d'un conjunt d'interferències negatives sobre grups humans en tercers països) que convindria evitar seriosament. Alguns països del nord d'Europa ja ho han començat a fer.
151. Per tant es buscarà potenciar l'economia verda: sector primari, energies renovables i indústries relacionades, mobilitat, construcció i rehabilitació. reforcem l'estratègia de substitució d'energies fòssils i impulsem les xarxes d'autoconsum intel·ligents; també es pot donar un impuls al sector primari amb la potenciació de la producció de biomassa, la custòdia del territori i l'agricultura ecològica i de proximitat.

B. LA RELACIÓ ENTRE ECONOMIA I PETJADA AMBIENTAL A CATALUNYA

152. Des de la integració de l'Estat espanyol a la UE, el ritme de creixement situa **l'economia catalana** per damunt de la mitjana europea (UE27) en termes de PIB. Catalunya constitueix una economia un 9,1% per damunt de la mitjana de la UE -27 respecte de la paritat de poder de compra.⁴ Històricament, Catalunya disposa d'una base industrial molt important, i destaca per un alt grau d'especialització en activitats industrials. El percentatge de producció generat pel sector industrial l'any 2010 ha estat del 18,5%, enfront del 18,6% a la zona euro i el 15,6% a escala estatal. A aquesta base industrial cal afegir-hi un sector terciari àmpliament diversificat que avui dia representa el sector amb més pes de l'economia catalana, amb el 71,2% l'any 2010. El sector de la construcció se situa per sota dels sectors d'indústria i serveis, amb una participació de 9,1% en el PIB, i és actualment el sector amb un major retrocés a causa de la crisi financera (l'any 2005 tenia una participació de 16% en el PIB). El sector de l'agricultura, similar al d'altres països europeus, té poc pes pel que fa a la contribució al PIB, ja que l'any 2010 representava l'1,1%.⁵
153. Si analitzem **la petjada ecològica** de l'economia catalana, veiem que, l'any 1998, mantenir el nivell de vida dels catalans implicava disposar d'una superfície ecològicament productiva 6,19 vegades superior a la superfície de Catalunya, mentre que el 2003 aquesta relació fou de 7,77 vegades la seva superfície. La darrera mesura de petjada ecològica catalana disponible correspon a l'any 2006 i apunta a 8,39 vegades la superfície de Catalunya.⁶ La petjada ecològica de Catalunya no només ha augmentat pel creixement de la població sinó també per l'augment de la mitjana del consum de recursos per habitant i del conjunt de les activitats productives. L'economia catalana no s'està desmaterialitzant, ans al contrari.
154. Observant el pes que té cadascuna de les categories d'activitat que conformen la petjada ecològica, destaca que **la producció d'aliments i les importacions d'energia** són les que requereixen major territori per garantir el nivell de vida actual, atès que juntes representaven gairebé el 90% del valor total de la petjada ecològica (concretament el 50,65% i el 39,16%, respectivament).
155. En síntesi, l'acapament de territori exterior o espai vital per a la producció/subministrament d'aliments i el consum de recursos no renovables (petroli, gas, carbó, urani, minerals) són les categories d'activitat de major pes i possiblement de major grau d'impacte en la pèrdua de

4

El 2011 els PIB de Catalunya i de l'Estat espanyol van ser de 200.323 euros i de 1.063.355 euros respectivament. Fonts: Instituto Nacional de Estadística, Idescat i EUROSTAT.

5

http://www20.gencat.cat/docs/economia/70_Relacio_Inversors/arxius/Informe_Financer_Anual_2010.pdf, darrer informe disponible el 22/11/2012. Font: Informe Financer Anual 2010. Generalitat de Catalunya.

6

Mayor, X.; Quintana, V., i Belmonte, R. (2006). *Aproximació a la petjada ecològica de Catalunya*. Generalitat de Catalunya. Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible.

biodiversitat i en la degradació dels serveis ecosistèmics fora de les fronteres del territori català.

156. És necessari donar suport al projecte d'articular la UE sobre la base d'una Comunitat Europea de les Energies Renovables (European Community for Renewable Energy). Impulsar a la UE i promoure mesures aranzelàries per evitar el dumping social i ambiental en els productes d'importació, amb la voluntat de compensar els diferencials de competitivitat que resulten de les pitjors condicions sociolaborals, ambientals i de qualitat dels productes.
157. De tot plegat es desprèn que Catalunya s'hauria d'inserir en el món evitant contribuir com ho fa als problemes globals associats a aquest acaparament exterior. Quin sentit té construir un nou estat que repliqui aquesta inserció mundial socioambientalment negativa i inviable a mig i llarg termini.

C. ESPAIS POLÍTICS PRIORITARIS PER UN NOU ESTAT RESPECTUÓS AMB LES ALTRES NACIONS.

158. En termes socioambientals, hi ha tres espais polítics prioritaris en la construcció d'estructures d'estat per a una Catalunya autodeterminada i socioambientalment responsables amb la resta de nacions.
159. En primer lloc, la contribució catalana a la **pèrdua accelerada de biodiversitat a escala global** s'hauria d'analitzar i de reduir.⁷ L'organització econòmica i política de la societat catalana està influent en el ritme i la magnitud de transformació dels hàbitats d'arreu. Alhora contribueixen a la sobreexplotació de recursos naturals, la introducció d'espècies invasives, la contaminació i l'escalfament global. En una relació causa-efecte deslocalitzada però clara, aquests factors produeixen la pèrdua de biodiversitat global. A banda, la salut ambiental a Catalunya no es pot garantir sense vetllar per la conservació de la natura i la biodiversitat fora de les seves fronteres.
160. Les vies principals són les importacions de fusta, d'aliments, d'energètics, de minerals, de peix i marisc, les inversions catalanes, les emissions de GEI, els instruments públics d'internacionalització de l'empresa, tots ells sense a penes cap control per part dels governs.
161. En segon lloc, caldria reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle a través d'una transició del nostre model socioeconòmic. Les sobreemissions agregades ens condueixen a una crisi climàtica global que afectarà greument les poblacions més vulnerables del planeta. La matriu energètica catalana hauria de fugir dels hidrocarburs i transitar decididament cap a les energies renovables i cap a sistemes energètics descentralitzats. S'hauria d'apostar pel transport públic i per una reconversió dels edificis, entre d'altres mesures entre les quals sobresurten les polítiques d'estalvi. Caldria definir una proposta unilateral de Catalunya per

7

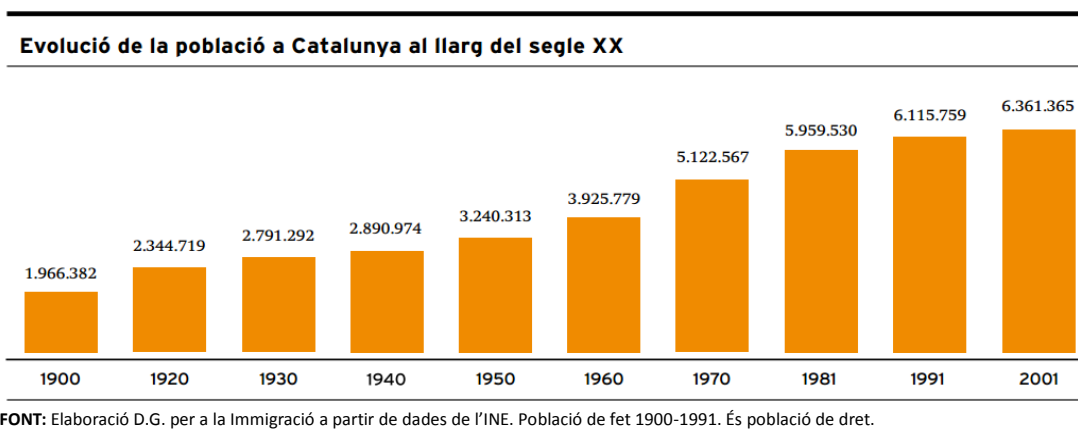
S'estima que actualment l'extinció d'espècies arreu del planeta és mil vegades superior a la natural. La llista roja de CITES descriu l'ampli llistat d'espècies en perill d'extinció.

passar a l'objectiu de reduir el conjunt d'emissions de gasos d'efecte hivernacle.

162. En tercer lloc, convindria prioritzar **models d'agricultura i alimentació que fossin de proximitat**, tant per a evitar cicles comercials llargs associats a altes emissions, consum d'hidrocarburs forans i anticooperacions diverses en països empobrits, com per a revitalitzar el pagès a casa nostra i millorar la salut de la nostra població.
163. Atesa la importància que té per a nosaltres la nostra identitat, cultura i llengua, val a destacar que el fenomen de la pèrdua de biodiversitat en l'àmbit mundial està fortament correlacionat amb la pèrdua de cultures i llengües indígenes (principal reservori cultural i lingüístic mundial), atès que aquests pobles habiten en les zones de major alta biodiversitat del planeta. Les cultures som biodiversitat.
164. Finalment, cal reforçar i protegir la biodiversitat i la protecció del patrimoni natural de Catalunya i del món.

8. MIGRACIONS I PROTECCIÓ INTERNACIONAL

165. Al llarg de la seva història, Catalunya sempre s'havia definit com a terra d'acollida. Des dels inicis del segle passat les migracions havien sigut una constant de Catalunya amb alts i baixos dependent del moment històric i econòmic.

166. Aquestes migracions havien tingut diferents dinàmiques que són:

- ✓ Dinàmica camp/ciutat (principi del segle XX).
- ✓ Dinàmica interna (segona meitat segle XX)
- ✓ Dinàmica internacional (final segle XX i principi segle XXI)

167. Amb la globalitat els moviments humans s'han intensificat i s'han convertit en un fenomen natural en un món cada vegada més comunicat a tots els nivells. La magnitud d'aquests processos d'arribades que, en el cas de Catalunya, principalment es regeixen pel creixement econòmic intensiu en ocupació, han generat un fort impacte en la demografia basada sobre la immigració (16% de la població total).

168. Una ullada al perfil demogràfic de Catalunya dels darrers deu anys ens confirma clarament aquesta realitat.

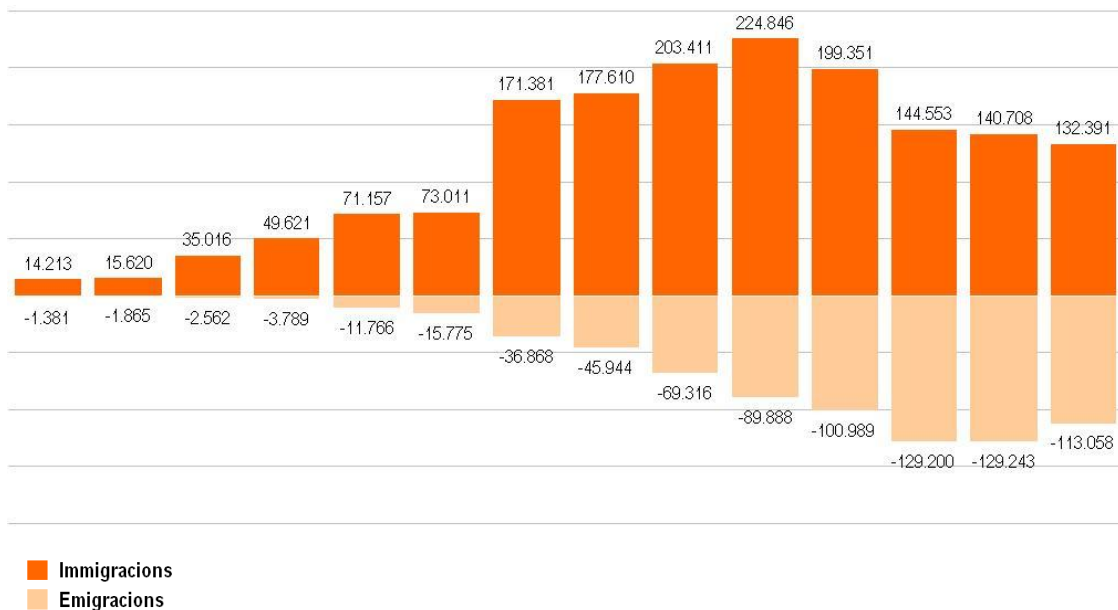
169. Aquest impacte ha afectat el conjunt de la societat, la fisonomia dels pobles i de les ciutats i d'una manera directa els diferents serveis públics que s'han vist obligats a dimensionar-se i adaptar-se als nous temps i al nou paradigma humà.

170. En aquest sentit l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006 (Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol), en el seu article 138, va ampliar les competències autonòmiques directes sobre la immigració per permetre que la Generalitat assumís un seguit de funcions principalment en el model d'acollida i integració social.

171. Aquest nou marc competencial es materialitza distingint, d'una banda les autoritzacions inicials de treball i de l'altra la competència en acollida i integració, que es desenvolupa, en el

primer dels àmbits esmentats, mitjançant els RD 1162/2009, de 10 de juliol, i el RD 1463/2009, de 18 de setembre, que modifiquen el reglament d'estrangeria i traspassen la competència a la Generalitat, i pel que fa a la competència en acollida i integració, mitjançant la Llei 10/2010, del 7 de maig, d'acollida de persones immigrades i de les retornades a Catalunya.

172. El Pacte Nacional per a la Immigració (PNI), aprovat l'any 2008 pel Govern i signat per la majoria de grups parlamentaris, els agents econòmics i socials, i les entitats del mateix col·lectiu d'immigrants, planteja com un repte la importància del fet migratori i la necessitat d'incorporar la nova població a la ciutadania plena, a la participació en tots els àmbits de la societat que l'acull i en l'assoliment del a igualtat de drets i deures.
173. Aquesta incorporació a la nova societat és entesa en un doble sentit, ja que en tot moment es considera que la immigració és clau en el desenvolupament de Catalunya i al mateix temps dels seus països d'origen. **En les polítiques de cooperació s'ha tingut en compte aquesta visió bidireccional i per això s'aposta per la línia del codesenvolupament.**
174. En segon lloc **s'aprovà la Llei d'acollida de les persones immigrades i retornades a Catalunya (abril 2010)** que perfila el contingut de la competència d'acollida en el conjunt de les actuacions o serveis creats per atendre en la primera etapa d'arribada i d'estabilització al territori.
175. Reforçar, especialment a través del CPNL (Consorti per la Normalització Lingüística), la capacitat d'acolliment lingüístic de la població nouvinguda —com a mínim fins al nivell B3—, mitjançant un pla territorialitzat i dotat amb mitjans suficients que no depenguin majoritàriament de subvencions. Participar en la implementació del model universal d'acolliment a Catalunya, definit a la Llei d'acollida. Incrementar els recursos informàtics i audiovisuals que ofereixen les instal·lacions del CPNL.
176. Quan parlem de les migracions ens referim tant a les entrades com a les sortides. En aquest sentit, aquelles persones que retornen al seu país d'origen poden suposar una font d'enriquiment social, econòmic, tecnològic i cultural que cal tenir en compte tant pel que fa a emigrants com a immigrants a Catalunya. Com queda reflectit en aquesta segona gràfica, amb la crisi econòmica les sortides de persones de Catalunya va guanyant terreny cada cop més. Aquesta tendència ha quedat manifesta durant l'any 2012 en què, per primer cop, el saldo migratori és negatiu en els darrers vint anys.

FONT: Elaboració D.G. per a la Immigració a partir de dades de l'INE.

177. Malgrat que la competència en immigració sigui principalment estatal, Catalunya ha sabut aprofitar el reduït marge de competència per disposar d'instruments vàlids (PNI, Llei acollida i Plans de Ciutadania i Immigració) que li han permès construir el que s'anomena "El Model de Cohesió Social Català". Entre els drets a preservar cal donar importància a garantir el dret a vot, tant de col·lectius immigrants a Catalunya com d'emigrants catalans a l'exterior.

178. Els principals eixos:

- La immigració com a fet estructural de la societat catalana i l'assoliment de la plena ciutadania: la cohesió social.
- La immigració, un clar potencial en el desenvolupament global de Catalunya i dels països d'origen.
- L'emigració, noves propostes per a una nova realitat.
- Les migracions, punt fort en la connexió de Catalunya amb l'exterior.
- Acció exterior i persones migrades en el futur estat.

A. UNA NOVA VISIÓ SOBRE LES MIGRACIONS.

179. El nou estat català s'haurà de dotar de normes que reconeixin i emparin la titularitat i l'exercici dels drets a tots els ciutadans de Catalunya. Paral·lelament, caldrà una disposició legal específica pròpia que reguli l'entrada i la permanència de persones estrangeres al territori de Catalunya, així com els seus drets i obligacions, i hauran de garantir el dret de viure en família, entenent la família com a concepte ampli.

180. El tractament de les persones migrades en el futur estat català haurà de ser substancialment diferent que el de les polítiques que s'han derivat de la llei espanyola d'estrangeria i dels reglaments que s'han desenvolupat a partir d'aquesta llei. En aquest sentit, des del futur estat s'han d'entendre les migracions com un fet consubstancial al país, que ha contribuït, des de sempre, a la construcció de Catalunya i, com a tal, entendre que més que parlar d'estrangeria, s'haurà de parlar de ciutadania. És per això que les ambaixades, consolats i altres oficines de

representació exterior de Catalunya hauran de donar tota la informació sobre el país i sobre el procediment que hauran de seguir les persones que decideixin venir de visita o a estudiar, o que vulguin venir a viure i treballar a Catalunya, facilitant-los els tràmits i acompanyant-les en el procés, desburocratitzant al màxim les gestions per accedir als permisos que sol·licitin.

181. Tant si el futur estat català és a dins de la Unió Europea, com si no n'és membre, la política migratòria de Catalunya s'ha de basar en el respecte a les persones i als seus drets fonamentals i, per tant, s'ha d'evitar que les persones que es proposin venir a Catalunya ho hagin de fer d'amagat, per mitjans perillosos per a la seva integritat o posant en risc les seves vides, i proporcionant un tracte sense discriminacions de cap mena. La regulació d'entrada de persones que s'estableixi, en cap cas ha de convertir els ciutadans que han arribat sense haver fet els tràmits d'admissió al territori en persones perseguides i excloses, sinó que s'han d'establir formules per regular l'estada.
182. Implementar l'assessorament legal necessari a tots els ajuntaments del país per tal d'elaborar i desenvolupar plans d'acollida en els seus municipis. Enfortir l'estat del benestar per assolir una societat amb els mateixos drets, deures i oportunitats per a tothom.
183. Impulsar un front comú polític i social contra qualsevol actitud xenòfoba i racista que es produeixi al nostre país, tot actuant contundentment, fins i tot jurídicament, contra aquestes actituds. Realitzar campanyes per promoure la participació de les persones migrades en el teixit associatiu del país: associacions de veïns, ampes, entitats d'oci, cultura, esport, cíviques, ONG, moviments socials, sindicats, partits polítics...
184. Estimular les accions de codesenvolupament enteses com una vinculació entre Migració i Desenvolupament on la cooperació és un instrument. Una forma de desenvolupament i de cooperació en igualtat de condicions on hi ha un benefici mutu i uns interessos compartits. Aprofitar per explicar quines riqueses comporta la immigració.
185. Des de Catalunya s'hauran d'impulsar polítiques de defensa dels drets humans a tot el món i defensar la democràcia i el dret de decidir d'altres pobles, així com la lluita pel reconeixement de llengües i cultures minoritzades i minoritàries d'aquests pobles, amb una atenció especial cap als països d'origen de molts dels ciutadans de Catalunya.
186. La Catalunya independent haurà de desenvolupar polítiques d'ajut al desenvolupament dels països dels quals són originàries una bona part de les persones que viuen a Catalunya i vetllar perquè aquest ajut s'utilitzi efectivament en benefici de les poblacions locals.
187. Catalunya ha de treballar pel tancament dels Centres d'Internament d'Estrangers (CIE), espais contraris als instruments internacionals de drets humans signats i ratificats per Espanya, on milers de persones romanem detingudes per no tenir la seva situació administrativa regularitzada. La realitat és que aquestes persones estan tancades en veritables presons amb condicions molt inferiors a les que tenen als centres penitenciaris i es troben privades de drets fonamentals com ara el dret a la intimitat, a l'assistència jurídica, a l'interpret, a la integritat moral o a la confidencialitat. Són les nostres veïnes i veïns, i cal lluitar pels seus drets, independentment del lloc on hagin nascut.

B. IMMIGRANTS I EMIGRANTS

188. Els fluxos migratoris han començat a canviar de signe els últims anys, i al retorn de persones immigrades a Catalunya als seus països d'origen o altres destinacions els últims deu anys, aproximadament 450.000, s'hi sumen els més de 40.000 catalanes i catalans, segons dades oficials, que han emigrat en el període comprès entre el 2008 i el primer semestre de 2013.
189. En tots dos casos, s'han d'establir polítiques i accions de suport i/o retorn tant al fet de retorn dels immigrants com al fet emigratori de catalanes i catalans, amb l'objectiu de mantenir el contacte i poder establir un marc de relacions amb aquests col·lectius. La idea és que qualsevol ciutadà català, d'origen o d'adopció, mantingui, si vol, el vincle amb Catalunya.
190. En aquest apartat, cal destacar la resolució 301/X del Parlament de Catalunya, sobre la situació de la joventut, en el seu punt IV6, que insta a crear un pla d'acompanyament integral (assessorament, suport,...) als i les joves que surten a l'exterior per a formar-se, treballar i millorar les competències lingüístiques. També s'ha d'afavorir la mobilitat internacional temporal dels i les joves per millorar les seves competències lingüístiques i laborals.
191. S'ha de donar suport a les organitzacions que agrupen els catalans i catalanes a l'exterior, com ara casals o altres entitats, i a les seves activitats, de promoció i difusió de la cultura i realitat catalanes i comptar amb elles quan es tracti d'organitzar i difondre esdeveniments sobre Catalunya o participar-hi.
192. Millorar els recursos destinats a les comunitats catalanes de l'exterior, per mitjà de convenis plurianuals que en garanteixin la continuïtat i l'estabilitat, sense perjudici dels complements necessaris per via de subvencions específiques per actuacions puntuals en les línies d'actuació següents:
- 1) atenció i acollida a la nova emigració;
 - 2) orientació professional i formació universitària, en la modalitat de beques;
 - 3) suport assistencial socio sanitari als residents catalans a l'exterior i gestionar la prestació de serveis sanitaris i assistencials pels emigrants que retornin temporalment a Catalunya;
 - 4) ensenyament de la llengua catalana i divulgació de la nostra cultura;
 - 5) activitats culturals dels casals i centres catalans;
 - 6) manteniment i millora d'infraestructures i equipaments.
193. Recuperar les emissions del canal internacional TV3CAT i l'actualització dels sistemes i recursos per a la presència de la llengua catalana en les comunitats catalanes de l'exterior.
194. Igualment és bàsic establir una xarxa de persones que han viscut a Catalunya i que, pel seu coneixement del país i de la llengua, poden contribuir en tasques determinades destinades a donar suport a les delegacions consulars en actes i visites de caire econòmic, polític o cultural, en projectes de cooperació, etc. El coneixement del català i de la llengua o llengües del país d'origen converteix molts d'aquests ciutadans en traductors, intèrprets, guies turístics, professors de català...

195. Volem destacar la importància de la immigració de joves catalans a l'exterior en l'actual conjuntura econòmica i social. La sortida de catalans cap a l'estranger a la recerca d'una feina o millors condicions laborals respon en gran part a la destrucció d'ocupació que l'actual crisi econòmica i financera està generant
196. Així doncs, cal vetllar per garantir unes condicions de vida digna del jovent català a l'estranger. Cal que les administracions i agències nacionals a l'estranger vetllin per la difusió d'informació adequada pels joves que decideixen emigrar, així com garantir que l'ocupació que obtinguin sigui adequada a les seves habilitats, competències i currículum professional i acadèmic. En aquest sentit, cal evitar que l'experiència a l'estranger passi a ser una pèrdua de talent (brain waste) i garantir que l'estada a l'estranger comporti un procés d'enriquiment personal i professional que més tard pugui revertir en el propi desenvolupament de Catalunya mitjançant esquemes de captació de talent. En darrer lloc, cal prioritzar l'enfortiment de xarxes de cooperació i canals de comunicació amb les comunitats residents a l'estranger, ja que aquests són en última instància els veritables ambaixadors de la realitat catalana i procés nacional a l'estranger. També esdevé necessari emprendre polítiques que facilitin el retorn d'aquells i aquelles joves que vulguin tornar a Catalunya, després d'una estada a l'estranger.
197. La crisi econòmica i social a Catalunya, l'augment de l'atur, la dificultat que les persones trobin una feina, sobretot entre la joventut, han transformat la realitat del flux migratori. Catalunya és ara a la vegada país d'immigració i d'emigració, moltes persones joves deixen el país en cerca de feina i condicions de vida millors. Davant d'aquesta nova realitat, Catalunya ha de canviar el seu model econòmic cap a un model que es basi en la creació de llocs de treball en condicions decents i cap a un model d'innovació, i intentar evitar la fugida de joves i treballadors i treballadores qualificats. Al mateix temps, l'Administració catalana ha de facilitar les informacions i l'assessorament necessaris a aquestes persones perquè el seu projecte d'emigració sigui el més segur possible. La Generalitat de Catalunya ha d'obrir en els països de destinació oficines d'atenció a la nostra emigració, oficines que assegurin la protecció dels drets de les persones tant en el país receptor com en el cas de retorn a Catalunya.
198. Les polítiques migratòries i de protecció internacional han de ser garantits amb els drets humans. Igualment aquestes polítiques i el seu règim sancionador han de ser garantint la dignitat humana i treure les mesures coercitives sobre les persones així com els Centres d'Internament per a estrangers.
199. Haurà d'existir una estreta connexió entre les polítiques de cooperació i les polítiques d'immigració i de protecció internacional, no podran ser realitats separades. Així mateix, es potenciaran les polítiques de codesenvolupament.

C. L'ASIL EN UNA CATALUNYA AMB ESTAT PROPI

200. D'entrada i en aquest context, Catalunya tindrà una doble funció:
- Ser una societat moderna, acollidora, amb tot el que la paraula implica, democràtica, decent, garant dels drets humans i solidària amb les persones que ho necessiten.

- Alhora que lluitar per eradicar les causes que originen conflictes i persones refugiades. Una no es pot donar sense l'altra.
201. Dit d'una altra manera, no existeix alguna cosa com el paradís de les persones refugiades, el paradís seria no haver de refugiar-se. Per tant, estendre la mà a les persones refugiades implica també treballar per eradicar les causes que provoquen que hagin de ser-ho. Cal recordar que l'asil és l'últim dret que li queda a algú després d'haver patit les més flagrants violacions de drets humans.
202. **Aquesta Catalunya garant dels drets humans haurà de ser garant necessàriament del dret d'asil.**
203. El primer que haurà de fer és adherir-se a la **Convenció de Ginebra de 1951 sobre les persones refugiades i al Protocol de Nova York de 1967**, que són els instruments jurídics internacionals sobre les persones refugiades per així adquirir el compromís d'oferir protecció internacional a qui la necessiti. I també adherir-se a altres instruments jurídics de Nacions Unides. **Caldria reconèixer aquest dret a la seva constitució i elaborar una llei d'asil, una legislació específica, que desenvolupés l'exercici d'aquest dret**, de com accedir-hi, i els drets associats a l'atorgament i/o reconeixement de la condició de refugiat.
204. Aquesta llei hauria de tenir en compte, com a mínim, les qüestions següents:
- 1. Definició què és ser refugiat / Formes de persecució**
205. La convenció de Ginebra defineix com a refugiada "aquella persona que per tenir fonamentats temors de persecució per motius ètnics, religiosos, de nacionalitat, per pertànyer a un determinat grup social o per opinions polítiques, es troba fora del país de la seva nacionalitat i no pot, o no vol, a causa dels esmentats temors, acollir-se a la protecció de tal país".
206. **Catalunya hauria de recuperar l'esperit de la Convenció de Ginebra i complir amb l'obligació d'atorgar protecció internacional a aquelles persones que acreditin "un temor fonamentat de persecució"**, sense necessitat d'acreditar una persecució personal i individual. Hauria de fer una lectura àmplia i generosa de la convenció de Ginebra per tal de reconèixer els motius de persecució que recull la Convenció, i aquelles altres formes de persecució que s'han anat succeint per les transformacions en el panorama internacional arran de la globalització, i nous tipus de conflictes i violació de drets humans. Altres formes de persecució com:
- Les persecucions per motius de gènere
 - Les persecucions per orientació i identitat sexual
207. I haurà de pensar quin tipus de protecció atorga a aquelles persecucions no reconegudes per l'ACNUR, però si per altres organismes internacionals que han entrat en els debats internacionals, com:
- Els refugiats mediambientals
 - Les persones víctimes de vulneració dels drets econòmics, socials i culturals

208. En definitiva, Catalunya haurà d'apostar per donar una definició sobre què considera refugiat que englobi, de forma àmplia, les diferents formes de persecució que es donen en el món. Aquesta hauria d'anar en la línia de:
209. Es considera refugiada tota persona que pateix una persecució i/o un tracte greument discriminatori o altres tipus d'ofensa perpetrades per la població local o per alguns individus, sempre que les autoritats ho tolerin de manera deliberada, ja sigui perquè es neguen a proporcionar una protecció eficaç o perquè són incapaçs de fer-ho.
210. I, en conseqüència, haurà de concedir l'estatut de refugiat a totes aquelles persones que vinguin a Catalunya per acollir-se a la protecció internacional.
2. Un cop adquirit el compromís i definit a qui es donarà protecció internacional, caldrà **garantir l'accés al procediment a les persones que arribaran a Catalunya amb aquest objectiu.** Això suposaria:
211. Informar en les diferents fronteres del dret d'asil si s'és una persona mereixedora de protecció internacional. Cal pensar sempre que un pot fugir del seu país perquè pateix greus violacions de drets humans, però desconèixer l'ordenament jurídic que li pot oferir la protecció internacional, per tant és responsabilitat de l'Estat garantir que tota persona que necessiti protecció internacional pugui accedir-hi.
212. I iniciar el procediment d'asil, si així ho sol·licita la persona, amb totes les garanties i facilitant assistència jurídica, social, mèdica, psicològica i d'interpretació gratuïta i eficaç.
213. Per tant, en el control de fronteres que faci Catalunya haurà de garantir, doncs, que les persones que fugen de les més greus violacions de drets humans tenen accés al procediment d'asil, amb totes les garanties que aquest mereix en compliment dels tractats internacionals, per tal d'evitar que les persones que han de fugir dels seus països corrin riscos i/o hagin de realitzar travessies perilloses.
214. Catalunya hauria de reglamentar el procediment d'asil per via diplomàtica per tal que:
- Es pogués traslladar amb caràcter d'urgència a Catalunya, a proposta de l'ACNUR, aquelles persones refugiades reconegudes sota el seu mandat que es trobin en situació de risc.
 - S'establissin les condicions d'accés de les persones que manifesten la seva intenció de sol·licitar asil a les ambaixades i consolats.
215. Aquesta opció està inclosa a les legislacions de Bulgària, França, Holanda, Regne Unit i Suïssa, i és un dret que també s'aplica a Bèlgica, Alemanya, Irlanda, Itàlia, Luxemburg i Portugal. Per tant, de nou, és una figura perfectament viable.
- 3. Caldria definir quina protecció** social, psicològica, mèdica, residencial i ocupacional es dóna tant a les persones sol·licitants d'asil que estan en tràmit, com a aquelles a les quals s'ha reconegut **l'estatut de refugiat.**
216. Caldrà crear dispositius d'acollida i integració específics, que tinguin en compte les necessitats d'aquests col·lectius, flexible a les necessitats individuals i/o familiars, i evidentment amb un

pressupost destinat al foment d'aquestes polítiques que garanteixi l'acompanyament en els processos d'integració de les persones refugiades.

4. **Vinculat al primer punt, caldrà apostar per una política de reconeixement de l'estatut de refugiat, no de denegació sistemàtica.** I en el cas de denegació caldria motivar-la per escrit, explicar-ne els motius en concret i garantir que cap persona que ha volgut acollir-se a la protecció internacional no es quedi en una situació d'indefensió jurídica i d'indefensió social. Per tant, la llei d'estrangeria hauria de preveure també, encara que fossin mínims els casos denegats, aquells casos en els quals la persona no pot tramitar ni el passaport ni els antecedents penals, perquè les ambaixades del seu país es neguen a expedir-los aquesta documentació o per les dificultats de països en conflicte per emetre documents oficials, quedant així en una situació d'indefensió jurídica i vulnerabilitat social preocupant.
5. **Programes reassentaments:** en el seu compromís amb les persones refugiades, Catalunya hauria **d'establir una quota d'acollida de persones refugiades provinents de camps de refugiats** que viuen en condicions inhumanes a través de la participació en el programa de reassentament de l'ACNUR, com ja va fer fa anys acollint bosnians que fugien de la guerra als Balcans. I com fan països com Suècia, Dinamarca, Finlàndia, Països Baixos, Regne Unit, Portugal, França, Romania, República Txeca o, més recentment, Alemanya, Bèlgica, Itàlia i Luxemburg, que en els darrer anys han acollit persones refugiades iraquianes procedents de Síria i Jordània.
6. En darrer lloc, **la llei hauria de preveure, també, i amb relació a combatre les causes que originen conflictes i persones refugiades, alternatives a l'asil, com programes d'acollida temporal per a defensors/es de drets humans greument amenaçats.** Ja que aquesta és una petició que fan defensors/es de drets humans de diferents països, que no volen marxar dels seus països però necessiten marxar temporalment per rebaixar les amenaces: poder denunciar internacionalment el que està passant en els seus països, i al cap d'un temps, sis mesos i/o un any, poder tornar al seu país.

9. POLÍTIQUES DE DONES: GOVERNANÇA DEMOCRÀTICA PER A L'EQUITAT

217. Una de les primeres mobilitzacions populars de les dones catalanes que es va projectar al món va ser, en època republicana, el 1932, la recollida de 400.000 signatures de dones per aconseguir l'Estatut de Núria, coincidint amb el referèndum convocat al poble de Catalunya, però en el qual només podien votar els homes majors de 25 anys. Aquesta fou una iniciativa popular de sufragi femení, quan legalment les dones encara no podien votar, i no està prou reconeguda a la "història oficial".
218. Cal recordar que posteriorment, en època de la 2a República, foren aprovades, entre d'altres lleis, la del sufragi femení, la de divorci i del matrimoni civil, la de maternitat per a les dones treballadores i el decret d'abolició de la prostitució reglamentada. A més, l'any 1936, el Parlament català aprovà la despenalització i legalització de l'avortament. També és destacable el nomenament de la primera dona ministra de l'Europa occidental en la persona de l'anarquista catalana Federica Montseny, que ho fou de Sanitat durant la guerra. Tot això va fer que el nostre país es convertís en un referent mundial pel que fa al paper de les dones.
219. Al final de la dictadura franquista, a l'inici de la transició, la celebració, l'any 1976, de les Primeres Jornades Catalanes de la Dona fou la represa del moviment de dones que es va anar enfortint amb l'impuls del canvi de legislació i amb la participació en esdeveniments polítics internacionals.
220. La presència a l'exterior més significativa i massiva de les dones catalanes fou la participació en la IV Conferència Mundial de les Dones celebrada a Beijing, l'any 1995, on es va redactar la Plataforma d'Acció amb 12 temes específics i es va definir un conjunt d'objectius estratègics que marquen internacionalment l'agenda política de les dones: la pobresa, l'educació i capacitació, la salut, la violència, els conflictes armats, l'economia, l'accés al poder i a la presa de decisions, les mesures institucionals per a la promoció de les dones, els drets humans, els mitjans de comunicació, el medi ambient i la situació de les nenes.
221. Per aconseguir els objectius marcats en cadascun d'aquests àmbits, les dones catalanes continuen treballant, dins i fora del nostre país, amb la voluntat d'avançar en la construcció d'un món més just, equitatiu i solidari per a tothom.

A. PARTICIPACIÓ I VISIBILITAT DE LES DONES

222. És cert que la presència de les dones a l'esfera pública ha crescut, però d'una manera massa feble i precària. Hi ha pendent, encara, el reconeixement de l'aportació feta per les dones en la construcció, sosteniment i evolució de la societat. S'ha de donar valor i reconèixer els sabers i coneixements específics que han desenvolupat al llarg de la història, i l'experiència i el saber de les dones s'han d'incorporar al discurs del que és públic.
223. L'apoderament de les dones comporta que les societats s'enforteixin i els beneficis es facin sentir a tota la població en general. La igualtat efectiva entre dones i homes és una qüestió de drets humans i de justícia social, una fita a assumir per sí mateixa, un pas endavant per eradicar

la pobresa i aconseguir un desenvolupament humà sostenible.

224. Quan les societats reconeixen i fan seves la tesi que dones i homes hem de compartir conjuntament el poder, que han de tenir les mateixes oportunitats per accedir a l'educació, al treball, a l'economia, a la política, l'avenç és important i real.
225. Quan les dones reclamen el dret a la seva visibilitat i el seu espai, no ho volen fer des de la perspectiva patriarcal i capitalista del domini i del poder autoritari. Volen el reconeixement de la seva participació en tots els àmbits socials, culturals i polítics perquè des de sempre han participat i n'han format part sense arribar a assolir el poder de decisió.
226. Catalunya, en la seva projecció internacional, ha d'incorporar les dones i fer visible el camí que han anat construint, i fer prevaler, amb els compromisos de tercers països, que només amb una societat equilibrada, equitativa entre dones i homes, es poden aconseguir estats democràtics, lliures, progressistes i societats millors i més avançades.

B. POLÍTIQUES PÚBLIQUES I PRESSUPOSTOS PER A L'EQUITAT DE GÈNERE

227. Un dels requisits perquè la democràcia respongui a les necessitats i sensibilitats de tota la ciutadania és que parteixi del reconeixement de la dones com a subjecte polític arreu i que, sobre aquest principi irrenunciable, afavoreixi una generació de polítiques públiques que es formulin amb la ferma voluntat de promoure l'equitat efectiva.
228. Per això la participació de les dones en tots els àmbits de la presa de decisions és un factor clau per a promoure canvis locals i globals i per a l'assoliment de l'equitat de gènere i l'apoderament de les dones. Alhora, hem de tenir molt present que aconseguir l'equitat no és una qüestió exclusivament de les dones, per això cal vetllar perquè s'estableixin mecanismes per involucrar i motivar els homes i els adolescents en la definició i execució d'estratègies i actuacions a favor de l'equitat de gènere i l'apoderament de les dones.
229. En els darrers anys, a diversos països del món estan sorgint experiències innovadores en l'anàlisi i l'avaluació de polítiques amb perspectiva de gènere. Cal propiciar intercanvis de metodologies per tal d'avaluar l'impacte de les polítiques públiques i les corresponents assignacions pressupostàries, pel que fa a les desigualtats de gènere, establint una vinculació entre aquestes i els seus efectes en l'increment, reducció o manteniment de les desigualtats.
230. La perspectiva de gènere als pressupostos significa analitzar-los tenint en compte les diferències de gènere existents a cada societat, i posar en qüestió l'aparent neutralitat dels pressupostos en qüestions de gènere, tot fomentant la transparència, l'eficiència i la rendició de comptes.

C. TREBALLS, TEMPS I CURA DE LES PERSONES

231. A tot el món les dones realitzen, quasi en exclusiva, les tasques de cura de les persones i el treball domèstic, fan una important contribució a l'economia de subsistència i alhora

participen de manera creixent en el mercat de treball remunerat, amb una forta presència en els sectors més desregulats i en l'economia submergida. Això determina que, en conjunt, les dones treballin més que els homes i disposin de menys temps de descans, de lleure i per a altres activitats de formació, socials i polítiques. Fins i tot quan s'han eliminat les discriminacions directes més flagrants, les dones continuen patint una situació desavantajosa al treball remunerat, amb salaris mitjans inferiors als dels homes, menys oportunitats de promoció i d'accés a determinades professions i activitats, segregació i concentració en determinats sectors i ocupacions amb pitjors condicions laborals.

232. Els treballs i els temps de les dones no han quedat al marge de la globalització. Moltes de les empreses dels països industrialitzats, que abasteixen de productes barats el nostre mercat de consum, han externalitzat la seva producció a altres països amb salaris més baixos i una menor protecció dels drets laborals, on sovint ocupen sobretot dones com a mà d'obra preferida a causa de la seva menor capacitat de negociació, condicionada per la discriminació de gènere encara present en les seves societats. I també el treball de cura s'ha globalitzat, amb el recurs a dones immigrades per atendre les necessitats de cura de les persones en els països industrialitzats del Nord, en augment com a resultat de l'envelliment de la població i de la voluntat creixent i la necessitat de les dones d'incorporar el treball assalariat com un element central i continuat del seu projecte de vida. L'emigració de les dones dona lloc a les anomenades "cadena global de la cura": les dones dels països del Sud emigren als del Nord per fer-se càrrec d'una part important de les necessitats de cura de les persones, mentre altres xarxes de dones s'encarreguen de la cura de les persones més vulnerables que han deixat desprotegides en els seus llocs d'origen.
233. El govern de Catalunya ha de tenir presents en la seva acció exterior els aspectes de la globalització que afecten de manera especial les dones, sense oblidar la necessitat de promoure i sostenir la provisió de serveis d'atenció a les persones, no només com un mitjà per facilitar a les dones la compatibilització entre el treball de mercat i el treball familiar i domèstic, sinó sobretot per alliberar una major part del seu temps perquè puguin dedicar-lo al seu desenvolupament personal i a la millora de les seves societats.

D. ERADICACIÓ DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

234. La violència vers les dones no és una qüestió individual, ni privada, és una qüestió de dimensió social i política. La violència exercida contra les dones és la més alta negació dels drets humans i l'evidència del domini patriarcal que l'exerceix provocant que les dones no puguin assolir el seu ple desenvolupament com a éssers humans i ciutadanes de ple dret.
235. Catalunya té una llarga trajectòria en la lluita pel reconeixement dels drets de les dones i l'eradicació de la violència masclista. Un avanç important en aquest sentit va ser l'aprovació l'any 2008 pel Parlament de Catalunya de la Llei del dret de les dones a eradicar la violència masclista. Aquesta llei va ser elaborada conjuntament per dones i professionals provinents dels feminismes, del moviment de dones i de les administracions. És una llei transversal que posa a l'abast les eines d'anàlisi i d'intervenció fonamental per comprendre l'origen de la violència masclista i poder eliminar-la.

236. Els governs han de fomentar que les i els professionals en àmbits implicats com el cultural, el sanitari, l'educatiu i el de seguretat i assistència social tinguin una formació específica que els permeti analitzar les estructures que possibiliten l'ús de la violència masclista per tal d'eradicar de base els perjudicials estereotips de gènere.
237. Catalunya és una societat que acull, i així ha estat històricament, persones de diverses procedències culturals i reconeix la diversitat com un valor, però això no ha de condicionar la defensa dels drets humans i no s'ha de permetre, en nom de la tradició, religió, cultura, etc., qualsevol tipus de violència contra les dones.
238. La violència masclista és suficientment important perquè Catalunya internacionalitzi les propostes de la seva eradicació. Ha de vetllar perquè en les seves relacions internacionals insti els governs a crear mecanismes de control, atenció, serveis, detecció, prevenció i formació per a l'eradicació d'una de les pitjors xacres de les societats.

E. DRETS SEXUALS REPRODUCTIUS I SALUT

239. S'ha dit que el nivell de democràcia i de progrés d'un país es mesura per la situació de les dones i que aquest és un dels indicadors més sensibles i fiables. Per això és important tot el que el nostre país pugui aportar internacionalment en el sentit de promoure la llibertat femenina i el reconeixement dels drets sexuals i reproductius de les dones que es resumeixen en el principi del dret al propi cos. És essencial respectar la llibertat de les dones a prendre les seves pròpies decisions en les qüestions que atenyen al seu cos. En el mateix sentit s'ha de promoure la formació afectivosexual d'infants i adolescents per preveure conseqüències no desitjades per manca de formació i de recursos pertinents.
240. Pel que fa a la salut, a tot arreu hi ha diferències evidents entre dones i homes, i cal trobar la manera de considerar i atendre aquesta diversitat en totes les fases de la vida des de la infantesa a la vellesa. Com a exemple es poden destacar un parell d'àmbits on és important que Catalunya s'arregleri internacionalment. És necessari promoure i desenvolupar mesures específiques per als col·lectius més febles i precaris com és el de les dones grans ja que, tenint en compte l'esperança de vida, hi ha una vellesa femenina moltes vegades vinculada desgraciadament a la pobresa, deguda a les injustes circumstàncies socials i polítiques que han hagut de viure les dones en el passat. També cal posicionar-se a favor de mesures de control dels mitjans de comunicació, concretament de la publicitat, que amb les seves imatges imposen models estètics que provoquen trastorns alimentaris majoritàriament en les adolescents i les dones joves.

10. CONEIXEMENT, CIÈNCIA I TECNOLOGIA

241. Probablement un dels béns més valuosos de què gaudim a Catalunya és el coneixement. Compartir coneixements amb altres pobles ha demostrat ser una de les millors estratègies per afavorir el desenvolupament humà de la nostra societat. Coneixement que abasta des de les formes de gestionar institucions (ajuntaments, escoles, centres de salut...) fins a la recerca científica i tecnològica. L'acció exterior hauria d'afavorir les xarxes de cooperació de coneixement obert i lliure, on es reconegui l'autoria però on aquest coneixement no quedi monopolitzat pel control d'uns quants. L'economia del coneixement hauria de basar-se des d'aquesta perspectiva en una creixent tendència a sistemes col·laboratius, lliures, oberts i finalment accessibles a tota la comunitat, com ja s'està impulsant per exemple recentment en el camp de les publicacions científiques des de la mateixa Comissió Europea.
242. A través de les activitats relacionades amb el coneixement, la ciència i la tecnologia, moltes persones de Catalunya han estat o estan treballant a l'exterior, i moltes persones no catalanes han estat o estan treballant a Catalunya. Aquest intercanvi juga un paper significatiu en mostrar Catalunya al món. Avui ja no s'entén, ni té cap futur, una política científica i tecnològica que no cerqui la creació i participació en xarxes transnacionals com a objectiu prioritari. S'escau afavorir la normalitat d'aquest flux de persones altament formades, facilitant-lo i tenint-lo present en les activitats per conèixer altres realitats i per difondre Catalunya, i valorant que existeix una «diplomàcia científica».
243. Actualment el nivell de la qualitat de la recerca científica i tecnològica a Catalunya és superior a la mitjana europea i a la de la resta de l'Estat espanyol. Catalunya s'està convertint, tot i la pobresa de mitjans, en un motor de la creació de coneixement científic del sud d'Europa. La biomedicina n'és un exemple, com n'hi ha d'altres. Mantenir el nivell de la recerca científica no tan sols ha de tenir una especial importància en el desenvolupament econòmic, ha de ser una de les cares d'una societat catalana avançada. Una política de suport a la recerca, particularment la compromesa socialment i ambientalment, ha de ser vista també com part de l'acció exterior.
244. És, per tant, del tot necessari que davant les polítiques ja anunciades i ben finançades per la Unió Europea de cara als pròxims anys (Horitzó 20/20, Programa Erasmus, etc.), Catalunya exerceixi una acció tan potent com sigui possible per no perdre oportunitats i fer valdre la seva potencialitat. El Govern no pot obviar la importància d'aquestes polítiques per al desenvolupament d'una Catalunya, alhora que un Món, pròsper i amb futur. Per tant, ha de mirar de treballar a fons per enfortir actuacions adreçades a redoblar la capacitat del col·lectiu que treballa en I+D, especialment aquells que es dediquen a la recerca pel bé comú, cap a aquelles instàncies europees que afavoreixen les oportunitats per accedir a projectes i consorcis tant de l'àmbit privat com del públic
245. D'altra banda, la tecnologia és enguany, i ho serà en el futur, una peça clau per al desenvolupament social, ambiental i econòmic d'un país. Catalunya no pot restar al marge d'una política que reforci en el seu pla interior i exterior el desenvolupament tecnològic. Ens cal una resposta pròpia a base del foment de la formació educativa en tots els seus cicles i universitària, de l'estímul de la innovació i també de construir les aliances necessàries. Però no

es tracta de fomentar qualsevol tipus de tecnologia, sinó de primar un desenvolupament tecnològic local i global al servei del viure bé de les generacions presents i de les futures arreu del món.

246. Malgrat que, de forma semblant a altres recursos, la tecnologia també es compra, es ven, s'utilitza èticament o no, la comunitat tecnocientífica i les empreses que traslladen part de la seva producció a altres països han de tenir presents l'ètica social i mediambiental en l'ús de la ciència i la tecnologia. La implantació de tecnologia en altres indrets, en pobles amb cultura i història diferents a la nostra, ha de ser respectuosa amb aquests pobles i amb la natura.
247. Es fa palesa la necessitat de generar coneixement sobre l'ampli i complex ventall d'interferències sinèrgiques (cooperació de banda ampla) o negatives (anticooperació) entre Catalunya i la resta de la comunitat global, tant en l'actualitat com en el futur. Per exemple, obrint un millor coneixement sobre la responsabilitat ambiental global de Catalunya i les vies per a evitar-la. Tant en consideració d'un marc de justícia socioambiental global, com d'harmonitzar-se amb els límits planetaris per a construir una Catalunya d'acord amb aquests. S'han endegat en els darrers anys estudis de referència sobre extraterritorialitat encarregats per governs del Regne Unit, Suècia, Holanda, Noruega o la pròpia Unió Europea. En aquests mateixos llocs, comencen a aplicar-se esquemes de coherència de polítiques domèstiques amb els grans problemes globals com ara el respecte als drets humans, el desenvolupament econòmic, la conservació de la biodiversitat o el canvi climàtic.
248. Finalment, s'hauria d'encomanar particularment a les universitats i centres de recerca públics de Catalunya que afavorissin recerques amb visió cosmopolita, és a dir, aquelles que continguin objectius per al bé comú global (com foren per exemple els Objectius del Mil·lenni) i local, en una mena de visió "glocal", tenint especialment presents els problemes de les poblacions vulnerables i empobrides de casa nostra i del nostre món. Ciència i tecnologia per al bon viure i conviure formaran part de llurs objectius institucionals.

249. **NOTA FINAL**

250. En aquest **Acord Nacional d'Acció Exterior** s'haurà incloure indicadors de compliment per tal que, com en tota política pública, pugui fer-se'n el seguiment i alhora avaluar l'eficàcia i l'impacte dels resultats que s'assoleixin en el marc d'un futur **Consell de l'Acció Exterior de Catalunya**, o l'espai de participació que es que es creï, en el desplegament de la **Llei d'Acció Exterior**. La subscripció d'aquest Acord implica l'acceptació en termes generals de tots els punts.

Barcelona, 22 de març de 2014.